

חינוך בדקה! אנציקלופדיה חינוכית להורים, מורים ומחנכים

מהדורה שנייה ומורחבת
מוטל ווכטר

כל הזכויות שמורות למו"ל
Copyright © 2020 By:

**Mr. Mottel Wechter and The Lamplighter foundation
(Canada)**

44 Chabad Gate. Thornhill ON. L4j - 2r3

Canada

Cell: 647 – 221 – 1741

Email: thelamplighterfoundation@gmail.com

Web: www.thelamplighterfoundation.org

בהתאם לחוק הבינלאומי כל הזכויות שמורות למו"ל. אין רשות להעתיק, לצלם, לתרגם את הספר או חלקים ממנו בכל צורה שהיא, בלי רשות מפורשת וכתובה מהמו"ל.

All rights reserved. No part of this book may be translated, reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission in writing from the publisher.



מבוא

א. הוצאת ספר על חינוך בהחלט מיותרת לחלוטין.

השוק מוצף היום בספרים מקצועיים על חינוך בכל תחום ונושא. גם למי שחסר תקציב לרכוש את הספרים ולעיין בהם, הרי שהוא יכול בהקלדה קלה על המקלדת לחפש בגוגל ובמרחבי הרשת, ולמצוא מענה לשאלתו ומצוקתו. אתרים רבים וחומר משובח, יין ישן בכלי חדש, מציפים את הרשת בצורה מעוררת התפעלות והשתאות כאחד. כך שלהתחרות עם גדולים וטובים ממני היא בהחלט השקעה לא נכונה.

למרות הנאמר, ואולי דווקא בגלל הנאמר – ספר קטן זה שונה לחלוטין מכל ספר אחר בחינוך שקיים על מדף הספרים, ומכאן גם נובעת יוקרתו וייחודו.

ב. יוקרתו באה לידי ביטוי בכמה תחומים:

(א) ספר זה מחד הינו אנציקלופדיה מלאה ומקיפה על כל הנושאים בחינוך. אין תחום ומושג שלא מצוטט ומוסבר בספר זה.

היתרון בגישה זו: בעוד ששאר הספרים מתמקדים כ"א בכמה תחומים ונושאים, זה בקצרה זה באריכות – הרי שאין ספר אחד שמלקט את כל הנושאים בחינוך תחת קורת גג אחת. כך שכל הצמא לאמת, חייב לחפש מענה הולם בספרים שונים ע"מ להרוות את צימאונו. ספר זה נותן תמונה שלימה

ומקיפה, כאשר הוא מלקט בתוכו כל הנושאים
הקשורים לחינוך.

(ב) מאידך, הנושאים המצוטטים בספר זה מובאים
בקצרה ועל קצה המזלג בלבד.

אולם, לקיצור זה יתרון עצום: מאמרים ארוכים
ותחקירים מסורבלים, למרות שהם חיוניים ונחוצים
לבירור האמת – לא תמיד נגישים למחפש אותם,
מפאת קוצר הזמן, והיעדר מנוחת הנפש הנדרשת
בכדי לעיין, להפנים ולבצע את הנדרש. לכן, הדרישה
לפתרון מהיר יותר מתקבלת על הדעת.

ג. רוב תודות לאלו שעזרו לי בפרויקט יוקרתי זה. ואלו הם –
לפי סדר הא' ב'.

ווכטר, תהילה - תמיכה ועזרה בניהול טכני.

מארינובסקי, מנדי - עריכה לשונית.

קוסאשוילי, הרצל. אתר COL - עריכה לשונית.

רשף, מיכל. ייעוץ והדרכה.

ד. כולי תקווה ותפלה שספר קטן זה ישיג את יעדו, ירים את
רמת החינוך, ויקרב לבבות בין ילדים והורים ובין מחנכים
לתלמידים. ולו בעבור זה בלבד – דיינו.

מוטל ווכטר

ח"י אלול תש"פ. טורונטו, קנדה.

עורך הסדרה "המפתח לעולם החינוך - אנציקלופדיה ומחקר למנהלי מוסדות חינוך".
ועורך הסדרה "המפתח לעולם החינוך - אנציקלופדיה ומחקר למשרד החינוך".

מפתח נושאים

- א. חינוך - יסוד האנושות
ב. הכוחות העצומים שבידי המחנך וההורים
ג. עתיד הילד, לדור ולדורות הבאים
ד. תורת החינוך כתורת הרפואה
ה. האתגרים בחינוך אינם נגמרים - הם רק מתחלפים
ו. "דוגמא חיה" - תרופת הפלא
ז. ניכרים דברי אמת"
ח. כל ילד - יהלום
ט. "היזהרו בבני עניים"
י. קשר אישי ויראת כבוד
י"א. הילד כאילן
י"ב. כל פרט בחינוך קריטי!
י"ג. הכישרונות החבויים בילד
י"ד. מטרת החינוך - 1
ט"ו. מטרת החינוך - 2
ט"ז. חינוך - השקעה והדרכה עד היום האחרון
י"ז. משמעת וסיפוק עצמי
ח"י. חינוך ולימוד - ההבדל ביניהם
י"ט. ירידת הדורות - הגישה החינוכית בהתאם
כ'. ירידת הדורות - לומר את האמת
כ"א. עקביות בחינוך
כ"ב. סבלנות בחינוך - האם אפשר אחרת?
כ"ג. ביטחון עצמי
כ"ד. סדר - יסוד היסודות
כ"ה. סדר - בראש, בזמן ובמקום
כ"ו. סדר ומשמעת עצמית
כ"ז. ניקיון - 1
כ"ח. ניקיון - 2
כ"ט. ניקיון - 3
ל. סדר מתחיל מהראש
ל"א. ניהול הבית חקוק בנפש הילד וישפיע לדורות הבאים

- ל"ב. יסודות לבית אהוב ונאמן!
ל"ג. היסודות לבית - מבוא
ל"ד. היסודות לבית - 1 - כבוד הדדי!
ל"ה. היסודות לבית - 2 - תקשורת בריאה
ל"ו. היסודות לבית - 3 - בית חם ולבבי
ל"ז. היסודות לבית - 4 - בית רגוע
ל"ח. היסודות לבית - 5 - זמן איכות
ל"ט. היסודות לבית - 6 - אימון
מ. היסודות לבית - 7 - תקשורת חיובית
מ"א. היסודות לבית - 8 - מחמאות
מ"ב. היסודות לבית - 9 - יחסי שותפות
מ"ג. היסודות לבית - 10 - חלוקת תפקידים והגדרות
מ"ד. היסודות לבית - 11 - חלוקת תפקידים וסמכויות
מ"ה. היסודות לבית - 12 - תפקיד האב
מ"ו. היסודות לבית - 13 - תפקיד האם
מ"ז. היסודות לבית - 14 - תכנון מראש
מ"ח. חלוקת התפקידים בין הילדים
מ"ט. לחץ בשעות הבוקר
נ. שעות הערב בבית
נ"א. חינוך וניהול הבית
נ"ב. לימוד עם הילדים
נ"ג. חינוך למידות טובות
נ"ד. חינוך למידות טובות - כיצד?
נ"ה. לימוד כל נושא בפירוט
נ"ו. חינוך למידות טובות - לימוד אינטנסיבי
נ"ז. חינוך למידות טובות - המטרה
נ"ח. חינוך לתכונות טובות
נ"ט. חינוך לחכמת חיים
ס. חינוך למידות טובות - כל פרט חשוב
ס"א. חינוך למידות טובות - סל הקניות

- ס"ב. דרך ארץ פנימית, ולא "נימוסי"
- ס"ג. דרך ארץ – לא מיראת העונש
- ס"ד. תוכנית לימודים ללימוד דרך ארץ
- ס"ה. חינוך לאהבת ישראל – יסוד היסודות
- ס"ו. אהבת ישראל כולל אהבת הבריות
- ס"ז. אהבת ישראל – לימוד ועיון
- ס"ח. דוגמא חיה לאהבת ישראל
- ס"ט. רדיפות – מכה בינלאומית
- ע. רדיפות – הנזקים
- ע"א. רדיפות – מילולית ופיזית
- ע"ב. רדיפות – המניע והרקע
- ע"ג. חינוך באהבה – 1
- ע"ד. חינוך באהבה – 2
- ע"ה. חינוך באהבה – 3
- ע"ו. חינוך באהבה – 4
- ע"ז. חינוך באהבה – 5
- עח. חינוך באהבה ומשמעת
- ע"ט. רדיפות – בחיק המשפחה – 1
- פ. רדיפות – בחיק המשפחה – 2
- פ"א. רדיפות – בחיק המשפחה – 3
- פ"ב. משמעת - יסוד בעבודה והצלחה!
- פ"ג. משמעת - מחייבת חוקים!
- פ"ד. משמעת - כל פרט חשוב!
- פ"ה. משמעת - דרישות הגיוניות, מובנות, ואמיתיות!
- פ"ו. משמעת - מאהבת ישראל!
- פ"ז. משמעת – באמצעות לימוד
- פ"ח. משמעת – האתגרים
- פ"ט. משמעת – גם בבית
- צ. גירושין - מכת הדור!
- צ"א. גירושין - ההשלכות בחיי הילד.

- צ"ב. גירושין - "כיצד מתגרשים"?
- צ"ג. גירושין – כיצד לא מתגרשים!
- צ"ד. פרסים – המותר והאסור
- צ"ה. פרסים – בבית ספר המשפחתי
- צ"ו. שיעורי עזר לנדרשים
- צ"ז. עבודת בית עם כל ילד
- צ"ח. כיצד משתלטים על ריבוי המשימות?
- צ"ט. כיצד משתלטים על ריבוי המשימות? התשובה!
- ק. ילדים מאתגרים
- ק"א. הילד מרשים – האם זו האמת?
- ק"ב. כיצד לזהות?
- ק"ג. כיצד לטפל?
- ק"ד. כיצד לטפל? - טיפול שורש
- ק"ה. חופשות בחיק המשפחה
- ק"ו. טיפים לצלוח את החופש
- ק"ז. משפחה ברוכת ילדים
- ק"ח. הכובע של ההורה
- ק"ט. כוח ההשפעה של ההורים
- ק"י. הקשר הנצחי בין הורים לילדים
- קי"א. התמורה להשקעה
- קי"ב. התמדת המחנך תניב תוצאות
- קי"ג. חלון הזדמנויות להשפעה פנימית
- קי"ד. ביקורת מידתית ובונה
- קט"ו. התאמת הציפיות לרצון ויכולת התלמיד
- קט"ז. התפרצויות בקרב ילדים
- קי"ז. הגישה הנדרשת לטיפול בהתפרצויות
- קי"ח. קושי בהתבטאות המוביל להתפרצות
- קי"ט. טיפול בהתפרצויות הנובעות מגאווה מופרזת
- ק"כ. מידות טובות חשובות מציון טוב
- קכ"א. הקפדה על יחס ותשומת לב

קכ"ב. אבחון גורם השקט בקרב התלמיד
קכ"ג. הבחנה בין עדינות להסתגרות
קכ"ד. היחס לחוצפה - אפס סובלנות
קכ"ה. הדרך למיגור החוצפה
קכ"ו. להביט בעין טובה אך גם בוחנת
קכ"ז. להביט על נפש התלמיד
קכ"ח. אחריות המחנך בזיהוי קושי אצל תלמיד
קכ"ט. חינוך בגיל הרך - יסוד לבניין חינוך אמיתי
ק"ל. חשיבות החינוך בגיל הרך
קל"א. תחילתו של חינוך אמיתי
קל"ב. ספיגת ערכי חינוך מתחילה מן היום הראשון
קל"ג. לכל אמירה ישנה השפעה

חינוך בדקה

א. חינוך - יסוד האנושות

החינוך הינו יסוד היסודות של האנושות כולה.

כאשר מתבוננים, ולו לרגע קט בלבד, בשורש החושך השורר בעידן שנות אלפיים - מגיעים למסקנה אחת: הדרך היחידה לעצור את ההידרדרות הנוראה ולתקן את העולם, טמונה בחינוך הילדים! בהחדרת ערכים חינוכיים, חינוך להדדיות, לאמונה, לעזרה לזולת ולבניית ערכים חינוכיים עצמאיים.

באם מדינות העולם היו משקיעות את כל ההון המושקע לקידום מדע העולם - בתרבות וחינוך לערכים אנושיים - הרי שהעולם היה גם ללא הטכנולוגיה הקיימת כיום, מקום יותר מתוחכם ומתקדם.

ב. הכוחות העצומים שבידי המחנך וההורים

עוצמת ההשפעה שניתנה בידי המחנך לא ניתנת לתיאור במילים ואותיות, גם לא בהרגשי הלב.

לפני המחנך ניצבת נשמה, שתעוצב ותשפיע על מהותו ועצמותו של האדם במשך כל שנות חייו, על חיי משפחתו ועל חייו בקהילה בה יחיה, עם חברים מקרוב ומרחוק.

כל אלו כאמור, נמצאים בידי המחנך כחומר ביד היוצר.

ג. עתיד הילד, לדור ולדורות הבאים

ההשקעה בחינוך ילד איננה רק בילד בזמן הווה, אלא יסוד לדורות הבאים בעתיד.

אמנם אין ערובה לעתידו של הילד, ובוודאי לא לצאצאים אחריו. אך לרוב, עם חינוך נכון, מסירות והקרבה – הילד בוחר ללכת בדרך שבה סללו עבורו הוריו.

ניתן לראות זאת בבירור בדוגמא לחינוך שלילי שהילד ראה אצל הוריו, והתוצאות השליליות שנגרמו עקב כך, משפיעות לשנים רבות במודע ובתת מודע. מהרע אנו יכולים ללמוד ולהשליך על הטוב – כל רגע שאנו משקיעים בחינוך, הוא בעל השפעה אדירה על עתידו של הילד ועל הדורות הבאים.

אין זה חזון, אלא מציאות!

ד. תורת החינוך כתורת הרפואה

תורת החינוך היא תורה הנלמדת לאורך שנים רבות כתורת הרפואה.

המבקש לעסוק ברפואה נדרש להיבחן, לקבל תואר, רישיון עבודה ולאחר מכן להשתלם בעבודה מעשית במשך כל חייו.

החינוך כמו הרפואה, היא חכמה שאין לה סוף ולעולם איננה מסתיימת. ככל שמעמיקים בחכמתה, אנו מגלים שאנו רק בתחילת הדרך.

ה. האתגרים בחינוך אינם נגמרים - הם רק מתחלפים

בקרב רבים מההורים נהוג "לדחות את הקץ". להתחיל בחינוך בשלב מאוחר יותר, לאחר שהילד כבר התחיל ללכת או לדבר, מתוך מחשבה מוטעית כי כך יוקל לכולם.

לכל המאמינים בדרך זו מצפה אכזבה. האתגרים בחינוך אינם נגמרים לעולם, הם בסך הכול מתחלפים ואולי אף גדלים עם שלבי התפתחותו של הילד.

חינוך מתחיל מגיל אפס, ואת כובע ההורה והמחנך אנו חובשים מיום לידת הילדים למשך כל ימי חייו וחיי ילדינו. גם כאשר מכתירים אותנו כסבים, איננו פטורים מהתפקיד. הכובע מתחלף אך המהות לא משתנה.

ו. "דוגמא חיה" - תרופת הפלא

תורת החינוך היא פילוסופיה עמוקה, עם דרכים ודעות מרובות וגם פתרונות אין סופיים לכל בעיה ואתגר.

הגישה הטובה, המוצלחת והמובטחת ביותר היא, פשוט להיות "דוגמא חיה" לילד ולתלמיד. זהו הפתרון היעיל ביותר ל-99.9% מהבעיות, קרי - אתגרים בחינוך.

אז אולי באמת הגיע הזמן לנסות את "השיטה המהפכנית" הזאת...

ז. "ניכרים דברי אמת"

תקשורת טובה ואיתנה היא אחת היסודות הבסיסיים בחינוך.

ישנן צורות ודרכים רבות לתקשר. אך ללא כל ספק, אמירת הדברים בכנות ומעומק הלב, הינה הבסיס האיתן להבנת המסר - "דברים היוצאים מהלב נכנסים אל הלב ופועלים פעולתם".

פתגם עממי אומר: "ילדים אי אפשר לרמות" חו אכן האמת. ילדים ברגישותם הרבה, מזהים חוסר כנות, ומבדילים בינה לבין האמת.

ח. כל ילד - יהלום

בכדי למצוא יהלום, יש לחפש מתחת לפני המים והקרקע, לחצוב ולחפור לעומק כדי לגלות את האבן היקרה. כך גם בחינוך ילדים. הטוב שבכל ילד, נמצא לפעמים עמוק בתוך הנשמה, והוא נסתר ונעלם - אך קיים. תפקידו של המחנך הוא, להוציא את הטוב שבילד מהנסתר אל הגלוי.

והמאמץ משתלם... שכן לבסוף מוצאים יהלום יקר. כל נשמה היא יקרה מפז ויש להעריך ולהוקיר כל ילד כיהלום יקר.

כשאנו סופרים יהלומים אנו לא מתעייפים, וכך גם כאשר מתעסקים עם נשמות - העבודה עלולה להיות קשה, אך היא לא אמורה להיות מעייפת, כי מדובר בחיפוש אחר יהלום...

ט. "היזהרו בבני עניים"

ילדים בעלי קשיי למידה, תלמידים הבאים ממשפחות עניות, נחותות, או מבתים הרוסים, כמו גם תלמידים שלמראית עין נדמה כי סיכויי הצלחתם נמוכים, ישנם הרבה מאוד לצערנו.

אך כל מחנך אמיתי יעיד על כך שנתקל בהפתעה כזו או אחרת, איך שדווקא מהילדים הלא צפויים הללו, ראה הרבה יותר נחת מאשר אלו שהיו 'בני העלייה'.

לעולם אין לדעת מי הוא שיזכה לגדולה, והרי כבר הזהירו חז"ל - "היזהרו בבני עניים".

י. קשר אישי ויראת כבוד

לכל מחנך והורה דרושות שתי תכונות מנוגדות זו לזו בזמנית, ובחדא מחתא:

מחד, נדרשת מכל מחנך מעורבות בחיי הילד, קיום קשר אישי וקרוב, הענקת אהבה ותמיכה ללא קץ וגבולות. מאידך, נדרש מהמחנך ליצור יחס הולם של כבוד. שתי התכונות נחוצות במידה שווה, והאמת נותנת מקום מכובד לשתיהן.

עם קצת מחשבה וחכמה, ניתן לראות כיצד והיאך לשלב בין השניים.

י"א. הילד כאילן

"כי האדם עץ השדה" נאמר. וכפי שהאילן זקוק לתשומת לב ומסירות 24/7, כך גם ילד זקוק לתשומת לב בכל רגע נתון.

על מנת שהאילן יגדל ישר ובתלם, לא יטה לצדדים וישאף למעלה, יש לכוון אותו ולשים לו גבולות וסייגים. כך גם בחינוך ילדים. הרי ילד אינו גדל לבד. צריכים לכוון אותו, להראות לו את הדרך הנכונה ואז הוא יגדל לשם ולתפארת.

י"ב. כל פרט בחינוך קריטי!

בחינו הפרטיים אנו נוהגים לעיתים להזניח את הפרטים הקטנים מתוך חשיבה (לרוב מוטעית), שמה שחשוב באמת הם הדברים הגדולים באמת.

אך לא כן הדבר בחינוך. בחינוך ילדים כל פרט קטן חשוב ביותר, ולכל מילה משמעות, עוצמה והשפעה לכל החיים!

י"ג. הכישרונות החבויים בילד

מאחורי כל ילד מתחבאת נשמה עמוקה, זכה וטהורה, בעלת כישרונות רבים שלרוב אינם ניתנים לזיהוי בראיה שטחית.

מטרת החינוך היא לחדור לנבכי נפשו של הילד, לזהות את הטוב שבו, להבדיל את הדורש תיקון ולתקנו, לפתח את הכישרונות החבויים בו ולגלותם מהנסתר אל הגלוי ואל המציאות בחיי היום-יום.

י"ד. מטרת החינוך – 1

מטרת החינוך העיקרית היא להעמיד את הילד על רגליו, ולהעניק לו כלים ראויים ומתאימים בכדי שהוא בכוחות עצמו, יוכל להתמודד עם אתגרים מסוגים שונים במהלך חייו.

ט"ו. מטרת החינוך – 2

"חכמת חיים" הינה חלק הארי בתכנית הלימודים ויש לשלב אותה באופן בלתי נפרד מהחינוך של הילד.

יש ללמד את הילד כל שצריך לדעת, על מנת שיוכל לנהל חיים שקטים, שלווים, איכותיים ומוצלחים, ולהטמיע בו את המסר, כך שיועבר הלאה לדורות הבאים.

לימוד חכמת חיים במידה מסוימת, חשובה יותר מלימוד אקדמי מכל סוג. התמקדות בלימוד אקדמי בלבד עלולה לגרום לילד להישאר בעולם הספרים והדמיון, ללא כלים מעשיים להתמודדות עם אתגרים שונים ומשונים שהחיים מציבים בפנינו יום ויום ושעה שעה.

ט"ז. חינוך - השקעה והדרכה עד היום האחרון

כאשר אנו משקיעים בחינוך הילד אין לראות זאת כהשקעה לטווח הקצר, ולטובת צרכיו של הילד בשנים הקרובות בלבד.

חובת המחנך להכין תכנית לטווח ארוך, שתשמש את הילד לכל ימי חייו: תקופת הילדות, גיל הנוער, הכנה לנישואין ובנין עדי עד, זוגיות מוצלחת, הורות פורייה, התמודדות עם פרנסה וכו'.

המשמעות היא שכבר מגיל הילדות אנו מכינים את הילד לכל שלב ושלב בחיים.

י"ז. משמעת וסיפוק עצמי

משמעת הינה גורם יסודי ובסיסי בהקניית חינוך ערכי לילד.

אך לא פחות חשובה ממנה היא השרשת תחושת הביטחון והאושר בילד. חשוב שהילד יכיר וידע את הישגיו ויכולותיו וירגיש סיפוק עצמי מהם.

אלו באלו הולכים יחדיו.

ח"י. חינוך ולימוד - ההבדל ביניהם

חינוך ולימוד הינם שני דברים שונים לחלוטין ובעלי מטרות שונות זו מזו.

משמעות הלימוד הינה העברת חומר לימודי למטרת צבירת ידע, בשונה מהחינוך שמטרתו לבנות ולעצב את הילד בכל תחום ומישור.

בלימוד בעלמא לא ניתן לצאת ידי חובה. להורה והמחנך שליחות וחובה לא רק ללמד את הילד, אלא גם ובעיקר לחנך את הילד.

י"ט. ירידת הדורות - הגישה החינוכית בהתאם

ירידת הדורות היא עובדה שאין עליה עוררין והגישה החינוכית לטיפול בבעיות ואתגרים חייבת להיות בהתאם.

שיטות החינוך שבהן נקטו בעבר, כגון גבורה והשפלות, לא רק שאינן עזרות אלא עלולות להחריף את הבעיות ועוצמתן.

כיום ניתן להשפיע לטובה על התלמידים והנוער אך ורק על ידי אהבה ללא תנאים וגבולות.

כ. ירידת הדורות – לומר את האמת

למרות העובדה שהדורות רק יורדים במדרגות, למרבית הפלא הנוער רוצה וצמא לשמוע את האמת ורק את האמת.

כמחנכים עלינו לדעת שאסור לטייח!

חובת המחנך היא להעניק לתלמיד אור, אהבה, אמת.

כ"א. עקביות בחינוך

עקביות בחינוך, בכל פרט ועל כל צעד ושעל, אינה רק עוד יתרון בסולם הערכים.

עקביות הינה היסוד המוצק שעליה מושתתת תכנית החינוך ושבלעדיה אין בסיס להשקעה הרבה.

כ"ב. סבלנות בחינוך - האם אפשר אחרת?

סבלנות היא מצרך בסיסי והכרחי והיא מביאה לידי ביטוי את האמון בטוב שקיים בילד.

ללא סבלנות עלולה לרדת לטמיון העבודה וההשקעה הרבה שהשקענו בחינוך, וההרס הוא עמוק יותר מהנגלה לעין.

ללא סבלנות נמנעת מהילד האפשרות הנחוצה לו להתפתח ולהיפתח, וחוסר סבלנות עלול אף לגרום לסגירת הברזים מבלי שנבין את המשמעות העמוקה של כך.

אם כך, סבלנות היא מילת המפתח בכל גיל ובכל שלב בחיים.

ולא רק בחינוך, סבלנות היא המפתח לזוגיות פורייה, לשלווה ולחיים חברתיים בריאים.

כ"ג. ביטחון עצמי

הענקת ביטחון עצמי לילד הנה מפתח ומבוא לכל השקעה חינוכית.

תחושת ביטחון עצמי מעניקה לילד את הכוח ללמוד, לבנות את האישיות שלו, לשנות את מידותיו לטובה ולפתח יחסי אנוש בריאים וכישורים חברתיים.

ילד בעל ביטחון עצמי, גדל להיות אדם בעל כוחות נפשיים להשפיע על הקהילה לטובה, לחלוק מחכמתו ואף לחוש סיפוק נפשי מכך.

וכמו תמיד מהחיוב ניתן ללמוד על השלילה – העדר ביטחון עצמי מהווה גורם עיקרי להתדרדרות והרס עצמי בכל תחום ומישור בחיים.

ניתן לומר שחינוך ללא ביסוס ביטחון עצמי - הנו חינוך ללא משמעות שמוביל לאסון.

כ"ד. סדר - יסוד היסודות

חינוך לסדר הינו אחד מהיסודות החשובים וההכרחיים ביותר בחינוכו של הילד, והאמת תיאמר – המרשם הבדוק להצלחה בכל תחומי החיים.

מתקבל הרושם כי אנשים נוטים להפחית מחשיבות הסדר כגורם השפעה עיקרי להצלחה, ואינם מבינים מספיק את חשיבותו ונחיצותו. נהוג לחשוב כי סדר הוא דרכם של ה"יזקים" בלבד.

אך לא כך הדבר. הסדר חשוב והכרחי לכל אחד מאתנו ובכל נושא מתחומי החיים.

כ"ה. סדר - בראש, בזמן ובמקום

המילה סדר היא בעלת משמעות עמוקה רבת תוכן ולה צורות רבות:

סדר בראש – מחשבה מסודרת, תכנון נכון ויעיל, ראש בריא, מחשבות והשקפות חיוביות ונכונות!

סדר בזמן - ארגון וסידור של לוח הזמן לצורך ביצוע משימות ביעילות.

סדר במקום – סדר במובן הפשוט של המילה, סביבה מאורגנת ומסודרת גורמת להרגשת שליטה וביטחון ומאפשרת לנו לתפקד ביעילות רבה יותר.

כ"ו. סדר ומשמעת עצמית

לסדר נספחים והשלכות חיוביות נוספות: הסדר מוביל למשמעת עצמית.

משמעת עצמית הינה מידה חשובה נפרדת נוספת, אך בעלת קשר חזק במהותה עם עקרונות הסדר.

האחת בונה את השנייה ומשולבת בה.

כ"ז. ניקיון – 1

הניקיון הוא אחיו התאום של הסדר והם משולבים זה בזה.

ברוב המקרים אנשים בעלי הרגלי סדר, הם גם אנשים בעלי מודעות לניקיון.

הרגלי ניקיון, הינם הרגלים טובים וחיוניים ביחס האדם כלפי עצמו, ויתרה מכך, מהווים חובה מוסרית כלפי הזולת - הבית, המשפחה, הילדים והסביבה.

כ"ח. ניקיון – 2

לניקיון יתרון נוסף: חדר ובית נקי, הם גורמים ישירים ובעלי משמעות והשפעה על שלווה הנפש הדרושה לכל אדם באשר הוא ובכל יום ויום.

סביבה נקייה ומסודרת משפיעה על מצב הרוח ורמת המוטיבציה לביצוע פעולות יום יומיות.

כ"ט. ניקיון – 3

אין להסתפק בלימוד הילד על נושא הניקיון באופן כללי.

יש לחנך לנושא זה ביסודיות תוך הקניית הרגלים קבועים.

לנושא זה במיוחד יש חשיבות רבה במתן דוגמה אישית בבחינת - "נאה דורש - נאה מקיים", והתנהגות ההורים והמחנכים תורמת רבות להקניית הרגלים אלו והטמעתם.

ל. סדר מתחיל מהראש

הדבר אמנם נשמע הזוי, אבל במבט אל העומק ניוכח בעליל שנישואין כושלים, משמעותם - כישלון בחינוך

הילדים. זוגיות מקרטעת – פירושו חינוך בעייתי, במודע ובתת מודע.

רק נישואין מוצלחים ומאושרים הינם הדרך היחידה והבלעדית להצליח בחינוך ולגדל ילדים טובים ומאושרים.

ל"א. ניהול הבית חקוק בנפש הילד וישפיע לדורות הבאים

רק לאחר שהילד עזב את הקן ובונה לעצמו קן משפחתי לדורות הבאים מתברר עד כמה הילד מושפע ממה שקיבל בבית הוריו בו גדל וצמח. הבית, הדמויות, כמו גם האווירה, נשארים חקוקים בנפש הילד לנצח.

די שכיח ואפילו מבלי לשים לב, הילד, שלבינתיים הפך להורה בעצמו, ממשיך את המסורת שראה בבית הוריו, לטוב ולרע.

כאשר אנו מנהלים ומעצבים את הבית – יש להסתכל קדימה ורחוק - איך הבית של הנכד יראה.

אם תרצו אין זו אגדה.

ל"ב. יסודות לבית אהוב ונאמן!

לכל בית פיזי ישנם יסודות שבלעדיהם לא ניתן לבנות את הבית - זה מובן מאליו. מה שלא כ"כ מובן הוא, שגם ה"בית המשפחתי" זקוק ליסודות חזקים ואיתנים המתבטאים

בעקרונות, באידיאולוגיה ובכללים כמו, מה לא ניתן לזח או להפר.

חובת הזוג להעמיד לעצמם ולבית כללים ועקרונות שיהוו בסיס לזוגיות נפלאה ולבית חם ולבבי.

ל"ג. היסודות לבית - מבוא

לכל זוג ובית כללים וחוקים משלו. יחד עם זאת, ישנם כללים השווים לכל נפש ומשפחה, כפי שיפורטו בהמשך. את הכללים יש ללמוד, לאמץ ולפתח יחד עם החוקים האישיים והמשפחתיים.

ל"ד. היסודות לבית - 1 - כבוד הדדי!

זוג שאוהב אחד את השני צריך גם ללמוד לכבד אחד השני (אהבה בלי כבוד כמוהו כגוף ללא נשמה), למרות השוני וגם במקרים שלא תמיד מסכימים עם הדעה השניה. כבוד הדדי חייב להיות ללא תנאים והגדרות, ובכל רגע נתון.

ילדים שרואים שההורים מכבדים האחד את השני, לומדים גם לכבד את ההורים, המחנך, המשפחה וגם את החברים.

ללא כבוד הדדי - הכול מתפרק והילד גדל מתוך הנחה ש"אין דין ואין דין" וגם גבולות אנושיים אין.

ל"ה. היסודות לבית - 2 - תקשורת בריאה

כבוד הדדי הינו גורם ישיר לתקשורת בריאה. זוג מטבע הדברים מתקשרים אחד עם השני כמעט עשרים וארבע שעות ביממה, די שכיח שגם באמצע הלילה והשינה. דיבור מתוך כבוד הדדי, סבלנות, בטון רך ונימוסי, הינם בגדר חוק בל יעבור.

קצר בתקשורת משמעה קצר בזוגיות. וכן להיפך, כשחסר באהבה ובכבוד ההדדי – הרי שחסר בתקשורת.

ילדים שגדלים בבית שהתקשורת התמידית בבית בריאה ואיתנה, גדל ומתפתח להיות חברותי, תורם, משפיע ועם הרבה ביטחון עצמי.

ל"ו. היסודות לבית – 3 – בית חם ולבבי

בית חם ולבבי משמעו שההורים פשוט אוהבים אחד את השני, ושהאווירה בבית תמיד משדרת חום, שלוה ורוגע.

ילדים יודעים וגם מרגישים שההורים אוהבים אחד את השני באמת. זה נרגש בכל הבית ועובר מההורים אל הילדים, ומהילדים בינם לבין עצמם.

אין דבר יותר בסיסי וחשוב בבית ולחיים בכלל, מאשר חום ואהבה כנה ואמיתית.

ל"ז. היסודות לבית – 4 – בית רגוע

כבוד הדדי, ויחסי אהבה בין בני הזוג הינם אכן אחד היסודות החזקים, אבל לא מספיק לכשעצמם. לשלימות

הזוגיות רצוי גם שבבית ישרור שקט פיזי ואווירת שלווה ורגוע.

די שכיח שזוג אוהב אחד את השני באמת, אבל צורת התקשורת ביניהם היא בקול ובטונים גבוהים מדי, התפרצויות ועוד.

ההשלכות השליליות על נפש הילד הן עצומות. הילד מתחיל לפחד ולאבד את האימון בהוריו האהובים עליו, במערכת בכללותה וכמובן גם בעצמו. הביטחון עצמי של הילד, עם כל ההשלכות הכרוכות בכך, יורד לאפס, והתוצאות גם בהתאם.

בית שליו ורגוע, תקשורת מכובדת, מקצועית, ועניינית – הם חובה. וממה שאינו בכלל זה – יש לברוח כמו מאש.

ל"ח. היסודות לבית – 5 – זמן איכות

זוגיות טובה ובריאה באה לידי ביטוי ברצון של הזוג להיות ביחד ולבלות זמן איכות.

זרם החיים וריבוי המשימות, עלולים להשכיח או לדחוק לפינה את הזמן הכי חשוב והכי יקר במהלך היום – הזוגיות. ואשר ע"כ, חובה לקבוע זמן מיוחד וקבוע בו בני הזוג יושבים ביחד, בניחותא, באווירה של אהבה ואחוה אמיתית ומדברים על ה-כ-ו-ל!

עוצמת ההשפעה על הילד כאשר הוא רואה את הורים מבליים זמן איכות ביחד היא גדולה. ההשפעה חודרת ללב

ולנפש והיא תמשך לעד ולנצח, וכמובן תהווה בסיס טוב ודוגמא חיה לבניית בית למופת ולדורות הבאים.

ל"ט. היסודות לבית – 6 – אימון

בניית אמון בנישואין הוא דבר יסודי שיש להשקיע בו הרבה זמן וסבלנות. בלי זה – אין זוגיות פורייה.

גם הבית צריך להתנהל מתוך אמון הדדי. מילה של הורה יש לכבד, ומיותר לשלול תופעה שהורה אחד מורה בניגוד להוראה ברורה של ההורה השני. תיאום ותכנון זמן רב מראש הוא המפתח להצלחה בתחום זה. אך גם במקרה שאין זמן לתכנון ולדיונים, ובמקרה שהורה ביקש בצורה ספונטנית – יש לכבד את ההוראה בכל מחיר.

חשוב שהילדים יראו שההורים סומכים האחד על השני, ומילה של הורה זו מילה. זה גורם שהילד יכבד את הוריו, יבנה את הביטחון עצמי שלו, ושהילד ייתן אמון במחנכים שלו, בחברים לספסל הלימודים, ועוד (למרות שחשוב מאוד להדריך את הילד לדעת איך נותנים אמון באנשים, כיצד להיזהר, ומה הם הגבולות).

מ. היסודות לבית – 7 – תקשורת חיובית

תקשורת בריאה יש בה הרבה שלבים ודרגות. לא די בכך שסגנון הדיבור הוא בטון רגוע, חשוב מאוד שהתקשורת תמיד תהיה בסגנון חיובי ובונה.

ילד שרואה שההורים מדברים בסגנון חיובי – עושה גם הוא דברים חיוביים. שהרי רק את זה הוא שמע, יודע ומכיר.

מ"א. היסודות לבית – 8 – מחמאות

מחמאות לבן/בת הזוג הוא דבר חיובי וחינוכי מאין כמוהו.

לכל לראש – זה אות וביטוי לאהבה והערכה כאחד. שנית – מחמאות גורמות וגוררות לעוד פעילויות חיוביות. יתירה מזו: מחמאות מגלות כוחות נעלמים ונסתרים, שאפילו האדם עצמו לא תמיד מודע לכך.

ילד שרואה שההורים נותנים מחמאות חיוביות – זה מעורר אצלו רגש אהבה, כבוד והערכה, גאווה חיובית וביטחון עצמי. יתירה מזו: הדבר מעודד אצל הילד את הצורך בחקקות ולהיות אף הוא כהוריו.

מ"ב. היסודות לבית – 9 – יחסי שותפות

בית בריא ותקין דורש שני שותפים בכל דבר ותחום, כשכל שותף תורם חלקו וכשרונו בכל פרט בניהול והצלחת הבית.

יחד עם זאת כל שותף מקדיש יותר זמן לתחום בו הוא מתמחה ובהתאם לכישרונותיו. הצלחה של שותף אחד היא ההצלחה של שני השותפים.

ילד שגדל בבית בו שני ההורים מעורבים בכל תחום ומישור, ובניהול הבית וחינוך הילדים – גדל עם הרבה אהבה וביטחון עצמי.

טובים השנים מן האחד!

מ"ג. היסודות לבית – 10 – חלוקת תפקידים והגדרות

לכל בית משימות ללא הגבלה. אלו לעולם לא מסתיימים, רק מתחלפים ואולי מתרבים מעת לעת או עם הגידול הטבעי של הקן המשפחתי.

יחסי שותפות בריאים מחייב חלוקת תפקידים והגדרות ברורות, ואשר ע"כ חשוב שכ"א מהשותפים ידע לנכון מה בדיוק תחום אחריותו. זה גם מונע חיכוכים מיותרים.

ילד שגדל בבית שמתנהל בסדר מופתי – יודע למי לפנות ללא האפשרות לעשות מניפולציות בין ההורים.

מ"ד. היסודות לבית – 11 – חלוקת תפקידים וסמכויות

חלוקת התפקידים בין ההורים אינו רק במובן הטכני, אלא גם בעיקר במישור ההנהגתי. חייב להיות ברור ומוסכם בין הזוג איזה כובע כל אחד מההורים חובש.

ברור שכל אחד מההורים שותף פעיל בכל תחום ומישור. מאידך, חייב להיות תחום התמחות לכל הורה.

ילד שגדל בבית ללא אבחנה מדויקת בין סמכות ואחריות של כ"א מההורים, יוצא מבולבל בנפשו, בדרכו בחיים ובניהול בית בריא במיוחד.

מ"ה. היסודות לבית – 12 – תפקיד האב

תפקיד האב הינו לתת כיוון דרך, טון, השראה, תמיכה רוחנית, חיזוק ועידוד, לימוד, וכמובן חום ואהבה ללא תנאים והגבלות.

תפקיד האב מחייב גם להוביל את המשמעת והסדר בבית בכלל ובזמנים מיוחדים בפרט.

מ"ו. היסודות לבית – 13 – תפקיד האם

תפקיד האם בא לידי ביטוי בשני קצוות:

מחד, בניהול הצד הטכני של הבית (תחום שהוא באחריות האימא, אבל בהחלט ניתן להתבצע בפועל ע"י עזרת וכדומה. ואדרבה – חשוב שמטלות טכניות אלו תתבצענה ע"י עזרת, ובכך לאפשר לאימא להתמסר לתפקידה העיקרי והבלעדי כפי שיובא בהמשך).

מצד השני – תפקידה של האם מתבטא בהעמדת היסודות לבית בריא – בהתמסרות ממשית לגידול ולחינוך הילדים והענקת חום ואהבה.

מ"ז. היסודות לבית – 14 – תכנון מראש

ריבוי המשימות בבית מחייב תכנון דברים ואירועים זמן רב מראש. החל מהפרטים הקטנים והטכניים, ועד ליעדים חשובים וגורליים. אין דרך אחרת.

ילד שרואה שההורים מנהלים את הבית בצורה מסודרת ומתוכננת – גדל בריא בגופו ובנפשו בכל תחום שרק יהיה. סדר ותכנון הוא יסוד היסודות.

מ"ח. חלוקת התפקידים בין הילדים

לא רק ההורים חייבים לנהל את הבית ולעמוד במשימות. על הילדים להיות שותפים מלאים בניהול וסידור הבית.

זה לא רק לצורך עזרה להורים, שגם היא בגדר חינוך חובה, וחינוך לכיבוד ההורים. אלא אף אם נניח שלהורים יש עזרה ללא הגבלה מצד הילדים, הרי שעל הילד ללמוד אחריות מהי וכיצד מנהלים חיים מסודרים.

ילד שאינו עוזר בבית, גדל בסופו של דבר ללא משמעת, וללא יכולת לניהול חיים מסודרים ומאורגנים. מדובר בנזק עצום לטווח הארוך.

גם חלוקת העבודה שלהם צריכה להיות ברורה ומוגדרת. לכל ילד חייב להיות תפקיד מוגדר בבית.

מ"ט. לחץ בשעות הבוקר

שעות הבוקר הן השעות הלחוצות ביותר ביום. אך עם קצת תכנון וסדר ניתן להתחיל את היום דווקא בצורה רגועה ושלווה.

המפתח לכך: 1. הכנת כל האוכל, פתקים, תיקי יד וכן הלאה ערב קודם. 2. להעיר את הילדים בזמן המיועד.

נ. שעות הערב בבית

בערב אין "דד ליין", ולכאורה אין לחץ. אבל ריבוי המשימות של הערב מתיש כל משפחה למופת.

אז כמה טיפים לעבור את הערב בשלום, בהצלחה, ובנעימות (הנכתב הוא בגדר כללים בלבד המשתנים מבית לבית ומצב ולמצב):

1. להכין ארוחת ערב יום מראש. כל יום להכין למחרת. כך ניתן בקלות לחמם במהירות ארוחת ערב לילדים הרעבים ולהשכיב אותם, מאשר שהם יחכו בחוסר סבלנות.

2. רצוי שיהיו כמה ארוחות מוכנות. לזמנים של לחץ.

3. חייב ומוכרח שיהיה מצוי בבית אוכל שאינו דורש הכנה מהירה.

4. להאכיל את כולם בזמן מרוכז. גם בבית מלון יש שעות שרק בהם חדר האוכל פתוח ופעיל.
5. מיד אחריה - מקלחת או אמבטיה.
6. כאשר כולם שבעים ונקיים, ניתן לעבור על שיעורי הבית בצורה רגועה.
7. את עבודת הניקיון משאירים לאחר שהילדים כבר ישנים, או משחקים בחדר השינה (שמוכן לשינה). כמובן רצוי שעזרת הבית תסיים את הניקיון.
8. לעשות את כל המטלות והמשימות של ניהול הבית בצורה מרוכזת. זה אמנם ידרוש יותר זמן, אבל עדיף לסיים אותן מאשר לשרוף את כל היום והערב במשימות אין סופיות.
9. בזמן הטיפול בילדים וניקיון הבית, יש לסגור כל קשר חברותי עם העולם הגדול. זה מאט את הקצב, וגחל מהזמן היקר עם הילדים ומניהול הבית.
10. כאשר הסתיימו כל המשימות הקשות – להתחיל את הערב ולהשקיע בזמן איכות.
11. זמן איכות פירושו: זמן רגוע עם הילדים, זמן איכות עם הבעל, שיעורים, לימודים, קריאה, תכנון, זמן עם חברים. תרומה לקהילה, ושלווה עצמית רק יועילו.

נ"א. חינוך וניהול הבית

ריבוי המשימות הטכניות בבית עלול להשכיח את המטרה העיקרית – חינוך הילדים.

בנידון שלנו, לנצל כל רגע של ניהול הבית לחנך את הילדים. חינוך לסדר, חינוך לניצול זמן, חינוך לאכול בצורה נקיה, חינוך לעשייה, חינוך לנתינה, חינוך לכבוד ההורים, וכן הלאה ללא סוף.

כך אנו הופכים ריבוי המטלות של הבית תוך כדי עשייה, לשיעור יומי בחינוך ובחכמת חיים.

נ"ב. לימוד עם הילדים

הורים רבים נוהגים לעבור בסוף שבוע על כל החומר שלמדו הילדים במהלך השבוע בבית הספר.

באם הדבר אפשרי, מומלץ לא לחכות לסוף שבוע כאשר כבר הצטבר חומר רב, אלא לפצל את ההשקעה ללימוד יומי או דו-יומי.

זה יותר קל ומשתלם גם להורה וגם לילד.

והחשוב מכל הוא: סידור זה מאפשר לימוד מעמיק וחינוך יסודי מאשר הלחץ להספיק חומר ללא עיון.

נ"ג. חינוך למידות טובות

יסוד היסודות בחינוכו של הילד הוא החינוך למידות טובות.

מידות טובות משמעותם – לדוגמא:

במישור ה"סור מרע": עבודה על מידת הכעס, לא להתפרץ, מידת הקנאה, לא לבייש, ועוד דוגמאות רבות.

במישור ה"עשה טוב": עדינות, דיבור בטון רך ובסגנון יפה ומכובד, עשייה למען הזולת והקרבה גם כאשר הדבר לא קל. לחשוב על השני ולא רק על עצמו, והרשימה עוד ארוכה.

כל אלו הם היסודות שיביאו את כל התוצאות החיוביות שאנו רוצים וחייבים להחדיר בילד.

נ"ד. חינוך למידות טובות - כיצד?

הדרך לחינוך למידות טובות מורכבת מכמה שלבים ופעולות, שכ"א מהם מהווה נדבך חשוב ויסודי בעיצוב דמות הילד והאישיות שלו.

1. לימוד יסודי ומעמיק בכל נושא. דוגמאות, משלים וסיפורים חשובים ונחוצים.

2. דיבור תמידי בנושא, הופך את הדבר למוחשי וחי.

3. דוגמא חיה למידות טובות. זה החלק הכי יסודי וחשוב.

נ"ה. לימוד כל נושא בפירוט

לימוד נושא על מידות טובות מחייב לימוד לא רק על מידות טובות בכלל. אלא גם על כל מידה בנפרד.

רק כך אפשר לוודאות שהנושא אכן חדר בפנימיות ללב ליבו של הילד, ונהפך להיות חלק בלתי נפרד ממהותו.

נ"ו. חינוך למידות טובות - לימוד אינטנסיבי

לימוד על מידות טובות לא יכול להיות לימוד חד פעמי ואגבי, אלא הוא חייב להיות אינטנסיבי ועקבי עם תוכנית לימודים מסודרת העוברת על כל הנושאים והמושגים.

רק בדרך זו נגיע אל היעד.

נ"ז. חינוך למידות טובות - המטרה

המטרה בחינוך למידות טובות היא להביא לידי שינוי התפיסה וכיוון המחשבה אצל המחונך. לשנות את המהות והעצם של הילד. כלומר – לא שינוי נקודתי אלא מהותי וכולל ככל האפשר.

נ"ח. חינוך לתכונות טובות

המילים 'מידות טובות' נשמעות בשמיעה ראשונה כמושג הקיים ביחסים עם הזולת.

אך במבט אל העומק ניתן להכליל במטריה זו גם תכונות נפשיות טובות. כלומר, לא מידה אלא תכונות נפש.

במידה זו או אחרת הם דומים, נכללים באותה המשפחה והאחד משלים את השני.

נ"ט. חינוך לחכמת חיים

במטריה זו ניתן גם לכלול חינוך לחכמת חיים.

חכמת חיים היא כלי יעיל וחשוב לחיים, לא פחות מאשר מידות טובות ותכונות נפשיות טובות.

ס. חינוך למידות טובות – כל פרט חשוב

כאשר יוצאים למסע קניות, הרי שבמקרה וקנינו את כל המוצרים אך פריט אחד נשכח-סוכר לדוגמא, ההשלכה המיידית תהיה בהעדר יכולת אפייה, בישול ואפילו הכנת כוס קפה. כי כל פריט קטן הוא חשוב.

גם במסע הקניות של החינוך כל פרט חשוב ונחוץ. ואשר ע"כ מחובתנו לרשום כל יעד שאנו רוצים וחייבים לכבוש. כי העדר השלימות ולו בפרט אחד בלבד, יכול להרוס חיי האדם ומשפחתו וחיי כל האנשים הנתונים תחת השפעתו.

ס"א. חינוך למידות טובות – סל הקניות (רשימה חלקית):

אהבת הבריות, נתינה, הקרבה, וויתור, הקשבה לזולת, תקשורת טובה ובריאה, קשר עם חברים והקהילה, סבלנות עם אנשים, שפה נקייה, שפה עדינה, היופי שבנדיבות, הסתפקות במועט ובמה שיש, ניקיון, סדר, זריזות, שמחה, צניעות, עדינות, שיקול דעת, הכרת הטוב, גמישות, פתיחות, אמת עם עצמו, אמת עם הזולת, הכרת וידיעת עצמו, דרך ארץ, דרך ארץ פנימית, נימוס עם הזולת, משמעת, משמעת עצמית.

מהחיוב נבין ונלמד את השלילה.

ס"ב. דרך ארץ פנימית, ולא "נימוסי"

נימוסי דרך ארץ מחייבים הכרה פנימית בזולת ובדברים הטובים שבו. ולא רק נימוס מעושה, שבסופו של דבר מתפרץ בצורה שלילית כזו או אחרת, אלא דרך ארץ שנובעת מהזדהות עם הזולת.

רק דרך ארץ שכזו תחזיק מעמד לעד ולנצח, ולכך צריכים לחנך את הילד.

ס"ג. דרך ארץ – לא מיראת העונש

גם דרך ארץ שנובע מפחד העונש וכדומה לא מחזיק מעמד, ולו מהסיבה הפשוטה ביותר: ברגע שהילד בטוח בעצמו שלא ייתפס וממילא לא ייענש, אזי העילה ל"דרך ארץ" תימס ותתפוגג.

ס"ד. תוכנית לימודים ללימוד דרך ארץ

על מנת שדרך ארץ יחדור ללב הילד, וייהפך לחלק בלתי נפרד מנשמתו ונפשו – חייב שתהיה תוכנית לימודים ברורה. הכוללת: לימוד, שיחות, סיפורים מהחיים, דוגמא חיה וכן הלאה.

ס"ה. חינוך לאהבת ישראל – יסוד היסודות

החדרת אהבת ישראל בקרב תלמידים הינו אחד מהנושאים הדחופים והבוערים ביותר. הנושא אינו נחשב למידה פרטית, אלא מהווה יסוד מוצק בכלל ובתורת החינוך במיוחד.

ילד שחדור באהבת ישראל כנה ואמיתית – המידות שלו נעלות יותר באין ערוך, וגם הלימודים שלו מקבלים אור אחר לחלוטין.

כך שכל השקעה בתחום זה, יש השפעה כללית על הילד.

ס"ו. אהבת ישראל כולל אהבת הבריות

החינוך לאהבת ישראל כנה ואמיתית, כולל בתוכו אהבת הבריות וכבוד הדדי לכל אדם שנברא בצלם אנוש.

אהבת ישראל ללא כבוד הבריות, מעמיד בסימן שאלה את העילה למידת אהבת ישראל, והאם מדובר במשהו זמני או נצחי.

אהבת הבריות היא חובה חינוכית ממדרגה ראשונה.

ס"ז. אהבת ישראל – לימוד ועיון

ככל דבר בחינוך על הילד להתנהג בהתאם להוראות לא כפקודה בעלמא, אלא מתוך הבנה והזדהות אישית. עובדה חיובית שיכולה להתפתח אך ורק כאשר הילד לומד על הנושא בעיון הנדרש ובמשך תקופה ארוכה. כך, הלימוד חודר לעומק נפשו של הילד, עד שנהפך לחלק בלתי נפרד ממהותו וישותו.

וע"כ חובת חינוכית ראשונה היא – לימוד.

ס"ח. דוגמא חיה לאהבת ישראל

השיעור הטוב ביותר בנושא הוא ללא כל ספק כאשר המחנך מהווה דוגמא חיה לאהבת ישראל.

נרבה באהבת ישראל, נביא אור ואהבה בעולם, ונרוויח מכך שגם ילדינו היקרים ילכו בתלם זה.

ועוד רווח צדדי שנוכל להנפיק מההשקעה בתחום זה –
חינוך ילדינו בכלל יהיה הרבה יותר קל.

ס"ט. רדיפות – מכה בינלאומית

נושא אהבת ישראל מחייב גם להתעסק עם הנושא של
רדיפות שקיים לצערנו בכל בית ובית ספר, ומהווה אחד
מהבעיות הגדולות והכואבות ביותר.

אחריות ההורים המחנכים, יחד עם הנהלת בית הספר,
למגר את התופעה עד חורמה. כלומר – אפס סובלנות
לרודפים!

ע. רדיפות – הנזקים

חשוב לדעת שמריבות ורדיפות בין תלמידים הורסות כל
חלקה טובה של התלמידים, והרבה נשמות יקרות נהרסו
לחלוטין אך ורק בגלל שרדפו אותם.

חובת ההורים והמחנכים לייצר סביבה בטוחה לכל ילד.

ע"א. רדיפות – מילולית ופיזית

רדיפה מילולית היא על פניו פחות מזיקה מאשר מריבה
פיזית.

אך במבט אל העומק ניווכח שהיא יותר מזיקה. מבעיטה פיזית יותר קל להתאושש, אך לא כן מהשפלה במילים שחודרת עמוק בנפש ובתת מודע כשהצלקת נשאת לשנים רבות.

ע"ב. רדיפות – המניע והרקע

יחד עם זאת חשוב להבין את המניעים של הרודפים: שאיפה להכרה ומעמד, ו/או הרצון לשלוט.

כל ילד מטבעו אוהב מעמד בחברה. השאלה היא רק המחיר, ומי משלם את החשבון. האם זה על חשבון רדיפה אחרי הזולת, להשפיל אותו, למרר את חייו עד חורמה, או שזו משאלה לגיטימית, כמו הכרה במעמד.

לרוב אלו הם ילדים שבעבר היו מעבר השני של המסך – הנרדפים. כעת הם פורקים את הזעם בכך שהם רודפים את השני.

כך יוצא שהבעיה היא כפולה – הילד נרדף, ועם הזמן גם הוא הופך להיות רודף ואלים, וכך כדור השלג מתגלגל ללא מעצרים.

ע"ג. חינוך באהבה – 1

בחינוך ישנם הרבה יסודות. אך ללא כל ספק אהבה היא "יסוד היסודות".

הכול הוא אהבה ואהבה היא הכול!

עם אהבה ניתן לפרק הרים וסלעים, וללא אהבה לא ניתן להזיז מחט. וחינוך ללא אהבה בדומה ל"מניח מעותיו על קרן הצבי".

ע"ד. חינוך באהבה – 2

האהבה הינה חיבור בין נשמות, ואהבה אמיתית מורגשת גם מעבר לים.

הרעיון הוכח גם בעולם המדעי, ועובדה היא ששני אנשים הקרובים זו לזו בנפש, גם אם הם נמצאים מעבר לים ובקצה העולם – כאשר אחד חושב על חברו, האהבה מורגשת אצל חברו.

ע"ה. חינוך באהבה – 3

חינוך באהבה היא מטרה לכשעצמו.

אך אהבה היא תרופת הפלא לכל המחלות הגלויות וגם לאותם תחלואים הנעלמים ואינם נראים. על רוב הבעיות, הקשיים והאתגרים בחינוך, ניתן להתגבר ע"י אהבה לילד. ליתר דיוק – עם הרבה חום ואהבה, הם נעלמים כלא היו.

ע"ו. חינוך באהבה – 4

בעבר הלא רחוק הגישה החינוכית היתה יותר בקו של גבורה. מה לעשות והשתנו העיתים כמו גם דרכי החינוך בהתאם. כך שבדורנו הדרך היחידה דרכה ניתן להשפיע על הילד והנוער היא רק ע"י אהבה. אין דרך אחרת.

ע"ז. חינוך באהבה – 5

חינוך באהבה בא לידי ביטוי בכמה אופנים וצורות:

- בראש ובראשונה בכך שפשוט אוהבים את הילד. תחושת המחנך עוברת לחניך ללא כל אמצעים.
- יחד עם זאת חשוב ונחוץ שזה יבוא לידי ביטוי גם בכמה כלים ואמצעים. כגון:
 - ביטוי מילולי של חיבה ואהבה.
 - ביטויי חיבה פיזיים (בצורה המותרת!). להורים בסגנון שלהם ולמורים בצורה אחרת.
 - תמיכה ועידוד בזמנים קשים גם היא ביטוי לאהבה.
 - שבחים ומחמאות גם היא כלי מפואר לביטוי יחסי אהבה.
 - תגמולים ופרסים מראים לילד שהמחנך, הורה כמורה, אוהב אותו ודואג לו.

- ו... גם ביקורת בונה, כשהיא נאמרת בזמן ומקום הנכון ובסגנון חיובי, גם היא יכולה לבטא חיבה ואהבה.

ע"ח. חינוך באהבה ומשמעת

אהבה ומשמעת אינן גישות סותרות זו לזו. אדרבה - משמעת איתנה ואהבה ללא גבול, הינם כגוף ונפש הכרוכים זה בזה.

ע"ט. רדיפות – בחיק המשפחה – 1

ההשקעה במיגור תופעת הרדיפות והחינוך לאהבת ישראל, כוללת גם ללא כל ספק, את הזהירות מרדיפות בתוך המשפחה. עובדה מצערת היא שגם בתוך המשפחה, בין אחים ואחיות, בין ילדים קטנים ואפי' אצל תינוקות, קיים המושג-רדיפה.

חובת ההורים להגן על כל הילדים ובמיוחד על החלשים.

פ. רדיפות – בחיק המשפחה – 2

התופעה קיימת במיוחד ובחומרה רבה יותר, כאשר נולד תינוק חדש המקבל תשומת הלב המשפחתית ו'תופס את ההנהגה' בבית.

התופעה מתחילה בקנאה, ודי במהירות היא עלולה להפוך למסע של נקמה. אם כי, למרות שלעתים זה לא במודע – הרי בתת מודע התופעה קיימת בחומרה רבה.

במצבים רגישים אלו יש להיזהר באופן מיוחד - לתת "תוספת מנה" של תשומת לב ואהבה גם לשאר הילדים הבוגרים יותר.

תשומת לב והרעפת אהבה, היא הדרך היחידה למגר את התופעה! כשהילד יראה שגם אותו אוהבים במידה שווה, לא תהיה לו כל עילה לקנא בתינוק, ובוודאי שלא לחפש דרך להתנקם בו חלילה.

תשומת לב מיוחדת נדרשת ל"בייבי" האחרון במשפחה, שרק עתה איבד את מעמדו, לטובת התינוק החדש שנולד במזל טוב!

פ"א. רדיפות – בחיק המשפחה – 3

תחרות, קנאה והמסתעף בין אחים בתוך המשפחה, הן כאמור דברים שבשגרה.

העיקרון להתמודדות, היא בעיקר ע"י הענקת אהבה לכל ילד וילד. זהו העיקרון והיסוד.

אולם יחד עם זאת, חשוב גם להגיע לשורש הבעיה ולמנוע מראש אתגרים מיותרים.

הגישה הנכונה היא:

1. להעניק לכל ילד אהבה ללא תנאים וגבולות.
2. לתת לכל הילדים יחס שוויוני.
3. לתת לכל הילד את הפינה שלו. הכוונה לא רק לפינה חמה בלב, אלא גם פינה אמיתית ושקטה בבית, בחדר, בארון וכדומה, בו הוא יכול לבנות את הממלכה הפרטית שלו. בניית הממלכה והביטחון עצמי של הילד הם התשובות והפתרונות למניעת מחלוקת וקנאה.

פ"ב. משמעת - יסוד בעבודה והצלחה!

משמעת הינה אחת היסודות בחינוך, בניהול בית ספר והבית כאחד. ללא משמעת חזקה ואיתנה, כל ההשקעה בתלמיד הינו ככלי ללא תחתית.

פ"ג. משמעת - מחייבת חוקים!

משמעת איננה מילה כללית. אלא משימה מחייבת שלה חוקים וכללים ברורים ומוגדרים!

הכללים חייבים לבוא לידי ביצוע מעשי!

פ"ד. משמעת - כל פרט חשוב!

בעולם המשמעת כל פרט הוא עולם ומלואו. כל פרט הוא מהותי וחשוב. כל פרט מסוגל לבנות את הבניין כולו,

ומאידיך, סדק קטן בכללי המשמעת עלול למוטט חלילה את הבניין כולו.

לאור האמור כאן, ברור שלא ניתן להזניח אף פרט, ולו הקטן ביותר, הקשור למשמעת.

פ"ה. משמעת - דרישות הגיוניות, מובנות, ואמיתיות!

את כללי המשמעת בבית הספר ובבית יש לקבוע עם הגיון ושכל המובן גם בשכל של תינוק.

חשוב ונחוץ שהילד יבין ויזדהה עם הדרישות.

בנוסף לכך, חשוב שהכללים יהיו לאור האמת. כך האמת דורשת, ולא בגלל אינטרסים כאלו ואחרים של המחנך או ההורים.

פ"ו. משמעת - מאהבת ישראל!

משמעת יש לתבוע מתוך דאגה כנה לטובת הילד בפרט, לא רק לטובת המוסד ככלל.

על התלמיד לדעת וגם להרגיש שהדרישות הן תוצאה מדאגה כנה ובלעדית לטובת הילד,

חו למעשה הדרך היחידה להצליח במשמעת אמיתית ופנימית.

חשוב לזכור: הילדים מרגישים את האמת!

פ"ז. משמעת – באמצעות לימוד

על מנת שהילד יבין וגם יזדהה עם נושא המשמעת, יש ללמוד עם הילד את הנושא לעומקו ולרוחבו.

כמו"כ יש לנהל עם התלמידים שיחות נפש מעמיקות, להביא סיפורים, דוגמאות וכן הלאה.

פ"ח. משמעת – האתגרים

על הנייר זה נשמע קל וחיובי. אך בשטח, החלת משמעת בבית ובבית ספר עלולה להפוך למשימה די מאתגרת ולא פשוטה.

דרכי ההתמודדות עם ילד לא ממושמע מחייבות ידיעה מראש, מה קורה כאשר הילד מפר את כללי המשמעת.

חשוב שגם התלמידים ידעו מראש מה עלולות להיות (אם כי לא בהכרח) התוצאות של הנהגה לא רצויה.

פ"ט. משמעת – גם בבית

המוטו המרכזי של ניהול בית הוא ללא כל ספק ע"י אהבה. אך גם לאהבה כללים משלה. ומשמעת היא גם יסוד חזק ואיתן להצלחה בחינוך ע"י אהבה. אדרבה – על מנת

להצליח בחינוך מאהבה, יש בראש ובראשונה להציב כללים ויסודות איתנים עליהם ניתן לבנות בנין מפואר.

לכל משפחה חייב להיות "תקנון משפחתי" ובו כללי ניהול הבית. המותר והאסור.

צ. גירושין - מכת הדור!

מכת הגירושין והבתים ההרוסים הינה מכת הדור לצערנו.

שורש בעיית הגירושין מורכב משני חלקים:

1. הגירושין עצמם הם טראומה וטרגדיה של ממש שיש להתמודד איתן.

2. צורת הגירושין הופכת את הבעיה של הגירושין לקטסטרופה ולנזק בלתי הפיך.

למנוע מחלת הגירושין בלתי אפשרי. מה שכן ניתן לפעול הוא: למזער את הנזקים, ולגבש תוכנית יעילה להתמודד עם המצב הקיים כעת.

1. עצם הגירושין: לתת לילד דרכים מקצועיות להתמודד עם הגירושין בצורה הכי יעילה ואפקטיבית.

2. צורת הגירושין: האם אפשר אחרת? – אכן כן! תוכנית יעילה ומקצועית, לטווח ארוך ורב שנים, ש"יכריח" את ההורים להתגרש בצורה

עניינית, מתוך כבוד הדדי, והכי חשוב – כאשר
"טובת הילדים" בלבד היא זו שעומדת לנגד
עיניהם.

על שתי נקודות אלו בפתגמים הבאים.

צ"א. גירושין - ההשלכות בחיי הילד.

השלכת פירוק התא המשפחתי בחיי הילד הינו אסון וטראגי
בכל קנה מידה.

יתירה מזו: הצלקת איננה כאב חד פעמי, אלא כאב
שמתמשך יום יום ולמשך שנים רבות.

חמורה מזו: באם הילד לא יקבל טיפול הולם - ההשלכות
של הגירושין עלולות להעיב על הנישואין של הילד עצמו
לכשיגיע זמנו להקים בית!

הטיפול בילדים ממשפחות הרוסות דורש תוכנית וטיפול
שורשי.

הן מצד ההורים עצמם, והן מצד מערכת החינוך שחייבת
לתת מענה הולם לילדים אלו.

צ"ב. גירושין - "כיצד מתגרשים"?

כיצד מתגרשים? – היא שאלת המיליון דולר.

כמה כללים ויסודות בגירושין:

1. בראש ובראשונה על ההורים לדעת מי בעצם מתגרש? ההורים הם אלו שמתגרשים ולא הילדים!
2. "טובת הילד" בלבד היא זו שצריכה להיות בראש מעיינם של ההורים.
3. כל הסכם חייב להיות בגיבוי תוכנית יעילה ואפקטיבית, שהיא לטובת הילדים לטווח הקרוב והארוך.
4. חובת ההורים לדאוג שההורה השני ישמור על קשר קרוב, תמידי וחיובי, עם כל אחד מהילדים.
5. חובת ההורים לשמור על כבודו ההדדי של ההורה השני של הילד.

צ"ג. גירושין – כיצד לא מתגרשים!

1. הסכם הגירושין נשאר מחוץ למסגרת הקשר עם הילדים. אסור להם לדעת מכך אף לא ברמז בעלמא.
2. כל מילה שמשמעה חוסר כבוד להורה, ולו רק ברמז בעלמא – הינה פגיעה ישירה וחמורה ברגשותיו של הילד.
3. להשתמש בילדים כמסע נקמה מול הבן/בת זוג לשעבר? – הס מלהזכיר.

צ"ד. פרסים – המותר והאסור

מה לתת כתגמול ומה ללא תנאים?

פרסים ותגמולים הינם נושאים הפכיים לכאורה: מחד, יש לתגמל את הילד על פעולה טובה. שכן, הערכה הינה מצרך חיוני וחינוכי לבניית הביטחון עצמי של הילד. הערכה גם מגלה אצל התלמיד כוחות נעלמים ונסתרים החבויים בו.

מאידך, חלוקת פרסים על כל דבר קטן עלולה להיות הרסנית במיוחד. הסיבה לכך פשוטה – הילד פשוט יתרגל שללא פרסים לא עושים כלום.

חייבים להציב גבולות ברורים ומוגדרים – על מה נותנים פרס ועל מה לא.

צ"ה. פרסים – בבית ספר המשפחתי

העיקרון והאידיאולוגיה של צבירת נקודות וחלוקת פרסים, קיימת גם בבית הספר המשפחתי.

יש לבסס סולם נקודות לחלוקת פרסים, אותות הוקרה לילדים וכו'.

ההגדרות והיעדים אולי שונים, אך העיקרון והמטרה זהים לחלוטין.

צ"ו. שיעורי עזר לנדרשים

שיעורים פרטיים לתלמיד שזקוק לכך הינם בגדר חובה וחוק
בל יעבור.

ללא התקדמות הפרט בכל תחום ומישור – לא ניתן להניע
קדימה את המערכת בכללותה.

שאלת המימון היא שאלה קריטית במקרים כאלו. שיעורים
פרטיים אינם סיפור קל חול להורים ולמשפחות מרובות
ילדים. ישנם בתי ספר שיש להם מורה פרטי במשרה מלאה.
אבל באם בית הספר לא מממן שיעורים פרטיים –
האחריות חוזרת להתגלגל אל ההורים.

צ"ז. עבודת בית עם כל ילד

עבודת בית הינה אחת המשימות המורכבות והלחוצות
ביותר בכל בית.

חובת בית הספר לדאוג שעבודת בית תתאים ללימוד
העצמי של הילדים. וחובת ההורים לוודא שהילדים
מבצעים את המוטל עליהם.

צ"ח. כיצד משתלטים על ריבוי המשימות?

לנהל בית היא משימה צבאית לכל דבר ועניין. ריבוי
המשימות המוטלת על ההורים קשות מנשוא. זאת, מבלי

שנגענו כלל במשימה הכי עיקרית - החינוך וההשקעה האדירה הנדרשת, שהיא עבודה "פול טיים" - במשרה מלאה.

איך א"כ שורדים? יתירה מזו היא שאלת המיליון דולר: איך מבצעים את המשימות, הניהוליות והחינוכיות כאחד, ובהצלחה מופלגה?

השאלה בתקפה כאשר מדובר בזמנים מיוחדים, כגון שמחות משפחתיות, חגים, חופשות קיץ וכן הלאה.

צ"ט. כיצד משתלטים על ריבוי המשימות? התשובה!

להלן העקרונות והיסודות:

1. תכנון לטווח הרחוק.
2. תכנון לפרטי פרטים.
3. לרשום ולסכם את כל התוכניות, המשימות, היעדים, הפרויקטים, וכן הלאה.
4. לעיין ביומן בתדירות. ובעת הצורך לסכם ולרשום מחדש.
5. זריזות ומרץ.
6. לעולם לא להביט אחורנית.
7. להסתכל רק קדימה עם הפנים לעתיד.
8. עבודה בשמחה ועם חיוך, רק מקצרת את רשימת המשימות ומעלה את רמת הביצוע.

ק. ילדים מאתגרים

חינוך ילדים הינו אתגר כלל לא פשוט, אבל בשביל זה אנו חיים וקיימים. זו השליחות של כל הורה ומחנך.

באם ישנו הורה או מחנך שחושב שחינוך ילדים היא משימה קלה וטבעית – נראה שטרם התנסה בכגון דא.

ק"א. הילד מרשים – האם זו האמת?

הילד חמוד, מקסים, מדהים וראוי לשבחים ותהילות.

חשוב מאוד לדעת שלא תמיד הרושם החיצוני הוא אכן סימן על מה שקורה בלב ליבו של הילד. התנהגות הפוכה איננה מופרכת אצל הילד המקסים. אדרבה – ילד בעייתי הוא במידה מסוימת יותר קל. עצם ההכרה באתגר העומד לפנינו, נותן להורים ולמחנכים את האפשרות להכרת המצב ודרכי הטיפול. מנגד, ילד שקט שמטעה את סביבתו – אפי' את הצורך שלו בטיפול, לא תמיד נדע שהוא קיים. וכאשר הבעיה באמת קיימת, הרי שהיא כבר טבועה עמוק בנפשו של הילד, ובהעדר ידיעה וטיפול הולם, הנזק הוא חמור פי כמה.

יוצא אפוא שעצם דבר הידיעה הוא חשוב ונחוץ.

ק"ב. כיצד לזהות?

הדרך היחידה לזהות מה באמת מתחולל בנפש הילד היא, כאשר מאתגרים את הילד ורואים האם הוא מתמוך עם האתגר וכיצד.

ק"ג. כיצד לטפל?

דרכי הטיפול בילד שונות מהאחד לשני. כי הבעיות עצמן ורמת מורכבותן שונה, בדוגמת - "אין דעותיהן שוות".

אך העקרונות זהים אצל כולם. ואלו הם:

1. להכיר כל בעיה בנפרד.
2. אין לערבב שני נושאים יחד. גם כאשר נדמה שיש להם שורש אחד, לכל בעיה ואתגר יש את הטיפול שלו.
3. לרדת לעומק נפשו של הילד, וכך להכיר את שורש הבעיה ומהותה.
4. לסכם את הבעיה בכתב.
5. להכין בכתב תוכנית מקצועית לעבודה עם התלמיד.
6. לעקוב אחר הבעיה ודרכי הטיפול בו.
7. מעקב אחרי עבודה וההתקדמות עם כל תלמיד גם בשנים הבאות שלאחר מכן.

ק"ד. כיצד לטפל? - טיפול שורש

הדרך היחידה והאמיתית לטפל בבעיה היא, כאשר הבעיה מקבלת טיפול שורש. קנסות מחד ופרסים מאידך, אינם אלא תמריצים חיצוניים שלא עוקרים את הרע עם השורש וגם לא מעמידים את התלמיד על הגובה הנכון.

אך ורק כאשר עוקרים את הרע עם השורש - ישנו סיכוי שהבעיה לא תחזור על עצמה שוב.

כמו"כ כאשר התלמיד מקבל חינוך פנימי ועצמי - ישנו סיכוי שהוא יעמוד חזק נגד הרוחות הנושבות בחוץ ויעלה על דרך המלך.

ק"ה. חופשות בחיק המשפחה

חופשה מלימודים ובית ספר הינה מעמסה כבדה להורים. די שכיח שהחופש הופך את שיגרת החיים הקשה והמאתגרת בלאו הכי למבצע בלתי אפשרי.

אך עם ניהול נכון ותכנון מדויק מראש, ניתן להפוך את הקושי לאתגר מעניין ומוצלח.

העיקרון: ניצול החופש להכיר את הילדים בכל שעות היום ובכל מיני מצבים. והעיקר - לחזק את הקשר הנפשי עם הילדים.

ק"ו. טיפים לצלוח את החופש

כיצד בכל זאת מאתגרים את החופש?

הנה כמה טיפים:

1. תכנון מראש.
2. תכנון מדויק.
3. תוכנית מלאה ועשירה לכל יום ויום.
4. תוכנית מגוונת ושילוב מוחלט בין תכניות בבית ומחוץ לבית. לדוגמא: בימים גשומים משחקים ועושים פעילות בבית. במזג אוויר יפה מבלים בחיק הטבע, מטיילים, טיול חינוכי, ביקורי משפחה וחברים, וכן הלאה.
5. לתת לילדים פרסים על עצם שיתוף הפעולה עם ההורים.
6. טבלה עם נקודות זכות יכולה רק לעזור.
7. לאפשר לילדים להכין תכניות משלהם. כך הם ירגישו חלק בלתי נפרד מהתוכנית.

ק"ז. משפחה ברוכת ילדים

משפחת ברוכות ילדים יש בהן משום ברכה.

אך באותה העת, היא גם מבורכת באתגרים לא פשוטים:

1. כיצד למרות כל הקשיים והאתגרים של ניהול "מיני בית ספר", שומרים על רמת חינוך גבוהה ונאותה?
2. הכי חשוב: כיצד שומרים על ייחודו של כל ילד?

לכל אתגר פתרון:

1. כל ילד הוא יהלום יקר ובלעדי.
2. כל ילד הוא בן יחיד וההתמסרות אליו בכל פרט ממש חייבת להיות בהתאם.
3. ניהול יומן מקצועי ומסודר למופת עם כל ילד כבהמשך.
4. הסיבה לכך: כאשר הדברים מתועדים ורשומים, ניתן לעקוב ולוודא שלא נשכח אף פרט.
5. עריכת דו"ח על התפתחותו הלימודית של כל ילד.
6. תיעוד מפורט על התקדמות החינוכית של כל ילד.
7. לכל ילד שעה קבועה וייחודית עם ההורים (גם זה חייב להיות מתועד).

ק"ח. הכובע של ההורה

כל הורה חובש בכל עת נתון כמה כובעים: הורה, מורה, מחנך, חבר ולפעמים גם "שוטר" ו"שופט"...

כל כובע דורש סוג וטיב עבודה שונה מחברו.

הסוגים השונים וגם הניגודים, אינם מהווים סתירה האחד לשני. אדרבה, כל סגנון וכוח ההשפעה שלו, מהווים יתרון, והאחד משלים את השני.

ק"ט. כוח ההשפעה של ההורים

כוח ההשפעה של ההורים איננו מסתיים בחינוך הילדים שלהם עצמם. הורים גם מעצבים את דמותו של הילד לדורותיו ולדורות הבאים.

עם חינוך נכון ניתן להשפיע גם על הנכדים ומהם הכדור רק מתגלגל הלאה...

ק"י. הקשר הנצחי בין הורים לילדים

הקשר בין ההורים לילדים אינו מסתיים כאשר הילד עוזב את הקן המשפחתי בגיל זה או אחר.

הורה אחראי ממשיך לדאוג לילדיו וצאצאיו עד יומם האחרון עלי אדמות.

הכובע, הסגנון וכו' אכן משתנים, אך לא המהות.

קי"א. התמורה להשקעה

ההשקעה בחינוך הילדים הינה ההשקעה הגדולה ביותר של האדם בחייו. הן בכמות, בריבוי עצום של זמן. והן באיכות, בהקרבה עצמית ותמידית לטובת הילדים.

אך התמורה לכך היא אחת מפלאי תבל.

1. עצם ההצלחה בהשקעה ובחינוך הילדים, היא היא התמורה הכי גדולה ויקרה שהאדם יכול לקבל.
2. ה"דוגמא חיה" שהילד קיבל מהוריו "איך להיות הורה מצוין", גם היא תמורה שוות ערך.
3. רווח צדדי וחשוב לא פחות: מה שמשקיעים בילד הוא מחזיר להוריו לעת זקנתם.

קיב. התמדת המחנך תניב תוצאות

חינוך הילדים ללכת בדרך הישר או לתקן את מעשיהם, דומה הוא לחפירת באר. לעיתים גם לאחר העמקת החפירה, פני השטח נותרים כשהיו, ואין ביכולת החופר לדעת מתי יפרצו המים החיים ויציפו את הבאר. אך אם יתמיד החופר במלאכתו, אין כל ספק כי הוא יגיע אל המים הנכספים.

לעיתים גם לאחר השקעה רבה בחניך, עדיין אין ניכר שינוי לטובה. פני השטח יבשים כשהיו. אך אם רק יתמיד המחנך ויכלכל צעדיו בתבונה, מובטח הוא שהשקעתו תהיה ניכרת, יסורו השכבות המכסות ויתגלו המידות הטובות הטמונות בכל מחונך ומחונכת.

קיג. חלון הזדמנויות להשפעה פנימית

התקופה המתאימה ביותר לחולל בה שינויים חינוכיים, היא תקופת הקיץ. בתקופה זו הנפש רגועה ומיושבת, ופתוחה יותר לקבל השפעות פנימיות שיעצבו את אופייה. גם הרגש רך ועדין יותר בתקופה זו. חשוב לנצל זמן זה לחינוך פנימי, לתיקון המעוות, ולחיזוק הטוב והראוי.

כדי להגיע אל התוצאות המיוחלות, על המחנך להגדיר את היעדים אותם ברצונו להשיג במשך התקופה, ולהשתדל שהשפעתו תהיה רצופה. כך חלון ההזדמנויות שמעמידה תקופה זו ינוצל במידה המקסימלית.

קי"ד. ביקורת מידתית ובונה

מפעם לפעם נדרשים מחנכים להעביר ביקורת על תלמידיהם, וביקורת זו נכונה ומוצדקת. עם זאת, נדרשת מן המחנך שימת לב מיוחדת, להקפיד שעיקר הקשר עם תלמיד יהיה בעל אופי של עידוד ואמונה ביכולת התלמיד להצליח.

קשר שניכרת בו ההערכה לכישרונות התלמיד והאמונה ביכולתו להצליח, יוצר אווירה של צמיחה והצלחה. לעומתו, קשר בעל אופי ביקורתי מדי עלול להוות חסם בפני התלמיד להצליח ולהתעלות. הפחד מן הכישלון ותגובת המחנך עלול להפריע ליכולותיו וכישרונותיו לבוא לידי ביטוי.

קט"ו. התאמת הציפיות לרצון ויכולת התלמיד

כל הורה ומורה רואה בעיני רוחו יעדים והשיגים אליהם הוא מייחל שיגיע הילד והתלמיד. שאיפות אלה הן דבר לגיטימי ורצוי. אך על ההורים והמחנכים לזכור היטב כי לעיתים לילד יעדים רצונות משלו. גם ילד קטן הוא עולם של שאיפות ומאווים. ומחובת המחנכים לכבד את שאיפותיו ולסייע לו להשיגן בדרך חינוכית, נכונה וישרה.

כלל חשוב לכל הורה ומחנך, הוא להתאים את הציפיות והדרישות ליכולת התלמיד. לשים לב היטב שהדרישות לא נמדדות על פי רצון המחנך, אלא בהתאם לכישרונות התלמיד ויכולתו ההישגית.

למשימות ומטלות שאין ביכולת התלמיד לעמוד בהן יש השפעה הרסנית. התלמיד יחוש עלוב, לא מוכשר, וחסר יכולת להצליח. הדבר גם יכול להוביל לאובדן הערכת התלמיד למחנכיו כאשר יבין שאין הם דורשים את טובתו אלא את כבודם שלהם.

קט"ז. התפרצויות בקרב ילדים

לעתים נדירות קורה שילד מתפרץ, על חבריו או על מחנכיו. למרות שכלפי חוץ כל ההתפרצויות נראות זהות, לאמיתו של דבר, לכל התפרצות ישנו הגורם המיוחד לה, והסיבות להתפרצות עשויות להיות שונות לחלוטין זו מזו.

חשוב לדעת, כי התפרצות אינה מעידה בהכרח על מידות מגונות הטמונות בילד. הן עשויות לנבוע ממצבים וקשיים מהם ההתפרצות היא תוצאה טבעית לחלוטין. גם בכך יש לטפל, לחנך, ולמנוע אותן. אך אין להביט עליהן בעין שלילית כפי שמביטים על מידה רעה.

קי"ז. הגישה הנדרשת לטיפול בהתפרצויות

פתרון אמתי לבעיה חינוכית ניתן להשיג רק על ידי ירידה לשורש הבעיה. רק הסרת הגורמים הפנימיים תמגר את התופעה החיצונית. לכן בטרם ייגש המחנך לטפל בבעיה חינוכית, עליו לאבחן ולזהות במדויק את המקור הפנימי ממנו נובעת הבעיה, ובהתאם לכך לכלכל את צעדיו.

מאחר ולכל התפרצות תיתכן סיבה שונה המיוחדת לה, על המחנך לחקור ולבודד את הגורמים המביאים להתפרצות במקרה המטופל, ולמקד את הטיפול בהסרתם. בפתגמים הבאים יובאו דוגמאות לגורמים שונים ודרכי הטיפול בהם.

קי"ח. קושי בהתבטאות המוביל להתפרצות

התפרצות של ילד עלולה לנבוע מקשיים טכניים בהבעת תחושותיו ורצונותיו, וקושי בהעברת מסרים לגיטימיים לחברה הסובבת אותו.

כפי שתינוק חפץ בדברים קטנים סביבו, אך חוסר היכולת לבטא רצון זה בדיבור גורם לתינוק לפרוץ בבכי משום שזו צורת הביטוי אותה מכיר. כך גם ילד המתקשה בהבעת תחושותיו ורצונותיו עלול להתפרץ כלפי הסובבים אותו. לא מרצון, אלא מתוך תסכול וחוסר ברירה.

כמובן שהתפרצות כזו אינה נובעת ממידה רעה ואופי מגונה, אלא מתוך מצוקה טכנית בהתבטאות והעברת מסרים. בהתאם לכך, הטיפול בילד צריך להיות השתדלות מיוחדת

להקשיב לו ולשמוע אותו, לגלות כלפיו חיבה, סבלנות, ולעודד אותו להביע במילים את אשר על ליבו.

קי"ט. טיפול בהתפרצויות הנובעות מגאווה מופרזת

התפרצות עלולה לנבוע גם מתוך אגו וגאווה מופרזת של הילד. כאשר ילד שמרגיש כי הכול מגיע לו, נתקל בסירובם של ההורים או המחנכים לדרישותיו, הדבר עלול לגרום לו להתפרץ ולזעוק היאך הם מעזים שלא למלא את רצונותיו בשלמות.

במקרה זה גורם ההתפרצות היא מידת הגאווה והנצחנות הטמונה בילד. הטיפול בגורם זה דורש שילוב של התנהגות תקיפה של המחנכים, יחד עם רכות ופתיחות כלפי הילד. ראשית, אסור בשום אופן להיכנע להתפרצויותיו של הילד. הוא מוכרח להבין כי באמצעות זעקות ופרצי זעם הוא לא ישיג דבר, ואין הוא בעל הבית על הוריו ומחנכיו.

יחד עם זאת, על המחנך לסייע לילד "לרדת מהעץ", ולהעניק לו סולם מכובד בדמות פרס על התנהגות נאותה. ילד צעיר אינו בוגר מספיק כדי להודות בטעותו ובהתנהגותו הרעה, ונתינת הפרס מעניקה לו פתח מכובד לויתור על התפרצויותיו.

בכל משך התהליך על המחנכים להפגין בבירור שעל אף שאין הם נענים לזעקות הילד, הם עדיין אוהבים ומכבדים אותו, חפצים בטובתו ובהצלחתו.

ק"כ. מידות טובות חשובות מציון טוב

הורים ומחנכים רבים מסתובבים בתחושה כי הילד יכול יותר. הוא אמנם לומד, נעים ובעל מידות טובות, אהוב על חבריו ומוריו. אך אין הוא משקיע בלימודים את כל מרצו וכישרונותיו, וביכולתו להגיע להישגים גדולים הרבה יותר, הן בכמות והן באיכות, אם רק יתאמץ וישקיע יותר בלימודיו.

האכזבה מכך שהילד אינו מנצל את כל הפוטנציאל הטמון בו מובנת בהחלט. אך חשוב שלא לשכוח כי ההישגיות אינה חזות הכול. ציון או תואר אקדמי גבוה אינם תורמים דבר לעיצוב האופי, להצלחה ביחסי אנוש, לזוגיות טובה וניהול חיי משפחה מאושרים. אולם המידות הטובות והיותו אהוב על הבריות, הן נכס שלא יסולא בפז לעתידו והצלחתו בחיים.

קכ"א. הקפדה על יחס ותשומת לב

כל אדם זקוק לתשומת לב ואהבה. ילדים על אחת כמה וכמה. השאלה איננה "אם" - אין שום ספק שתשומת הלב תינתן לילד. השאלה היא "איך" - האם היא תינתן מאת ההורים והמחנכים במידה הנצרכת, או שהילד יוכרח לדרוש ולהשיג אותה בכוחות עצמו.

ילד שלא יקבל את תשומת הלב לה הוא זקוק, יהפוך להיות להוט להשיג את יחס הסביבה ולא יבחל באמצעים כדי להשיגה, כאדם רעב המחפש אחר מזונו. לכן על ההורים והמחנכים להקפיד שלא לקפח אף ילד, ולהעניק לכל ילד את היחס, האהבה והתמיכה להם הוא זקוק.

כאשר ההורים והמחנכים יעניקו את תשומת הלב, יסתפק הילד במנה הנורמטיבית. אם ייאלץ הילד לדרוש אותה, עלול הוא לדרוש "מנת יתר"...

קכ"ב. אבחון גורם השקט בקרב התלמיד

מחנכים מתחבטים בשאלה מה גורם לילד להיות שקט כל כך. האם שקט הוא תוצאה של חיסרון בביטחון עצמי, ולכן מתיירא הילד להשמיע את קולו ודעותיו בפני סביבתו. או שמא השקט מעיד על כך שלילד אופי עדין, ומשום כך אין הוא משתדל להשמיע את דעתו בעת ויכוח או דיון.

לאמיתו של דבר, השקט עשוי להיות תוצאה הן מסיבה זו והן מסיבה זו. השקט עשוי להיות תולדה של פחד וחשש שמא יזלזלו בדעתו ויצחקו מדבריו, פחד הגורם לילד לבחור בשתיקה הבטוחה. אך השתיקה עלולה גם להיות ביטוי ותולדתו של אופי עדין ומנומס.

על המחנך לעמוד על הסיבה הגורמת לשקט בקרב תלמידו.

ניתן לעשות זאת באמצעות שיחה ובדיקה האם לילד דעות ותובנות משלו, והאם הוא בטוח בצדקתן.

אם בטחונו של הילד מעורער בעיני עצמו, על המחנך לעזור לילד לבנות ביטחון עצמי והערכה עצמית מחודשת.

קכ"ג. הבחנה בין עדינות להסתגרות

עובדת היותו של ילד שקט במיוחד, עשויה להיות כתוצאה מעדינותו הרבה. אופי עדין ומנומס הוא מעלה גדולה. גסות והתלהמות הן מן המידות הבזויות ביותר. לעומתן, נימוסים והליכות עדינות מבורכים הם. אולם, על ההורים והמחנכים

להסביר לילד מתי עליו להשמיע את קולו ודעתו למרות עדינותו.

עליהם להבהיר כי עדינות ונימוס אין פירושם שתיקה ומניעת דיבור, וכי הבעת דעה אישית אין היא מעשה לא מנומס. יש לעזור לילד להבחין כי שתיקה מוחלטת איננה עדינות אלא הסתגרות שאיננה מבורכת כלל. להיפך, על הילד להשמיע את קולו ודעתו, ולנצל את אופיו להיות מכלל האמור "דברי חכמים בנחת נשמעים".

קכ"ד. היחס לחוצפה - אפס סובלנות

אחת המידות המגוננות ביותר היכולה להימצא בתלמיד היא החוצפה. לאמיתו של דבר החוצפה איננה מידה רעה בלבד, היא גם שורש ומקור לבעיות נוספות ומעשים שאינם רצויים.

משום כך יש לעוקרה מן היסוד, יש לחקור אחר השורש הגורם לתלמיד לחוש כי ביכולתו לנהוג בחוצפה ולעקור אותו. לחוצפה לא תיתכן כל הצדקה או תקנה, ואל לו למחנך להסתפק האם צריך הוא לגלות סובלנות כלפי חוצפה של תלמיד. חוצפה יש לעקור ולמגר בלי לבטים וללא היסוס.

קכ"ה. הדרך למיגור החוצפה

כדי למגר חוצפה של ילד, על ההורה או המחנך לנקוט בשני צעדים חשובים:

(א) ראשית, יש להסביר ולבאר לילד את חומרת המעשה ועד כמה מגונה היא החוצפה, כך

שיבין בעצמו שחוצפה היא דבר שלעולם לא יתקבל על ההורה או המחנך.

(ב) לאחר מכן יש להטיל עונש הרתעתי על הילד. העונש יוצר רתיעה רגשית מן החוצפה בנוסף על ההבנה שהיא איננה ראויה.

חשוב לזכור: מטרת הענישה היא לא לנקום את נקמת המחנך, לכן יש להסתפק בעונש שירתיע את הילד ולהטילו לאחר מחשבה, ולא מתוך דחף רגשי.

קכ"ו. להביט בעין טובה אך גם בוחנת

כל הורה מביט על ילדיו בעין חיובית ורואה במעלותיהם ובהצלחותיהם. יש בכך יתרון חשוב, אין לתאר כיצד היו הורים מתמחדים עם כל מנת "צער גידול בנים" ללא הסתכלות חיובית על ילדיהם. גם על המחנכים להביט על תלמידיהם בעין חיובית ולהשתדל לראות במעלותיהם.

יחד עם זאת, חשוב לוודא כי נטייה זו לראות בטוב שבהם, אינה גורמת לטיוח וחוסר תשומת לב לדברים הדורשים תיקון ושיפור. העלמת עין מנקודות שליליות עלולה להוביל להתפתחותן ולתוצאות מאכזבות. בנוסף לכך, על ההורה להיות אקטיבי ולהשתדל לוודא כי החזות החיצונית אינה מסתירה תחתיה תופעות שליליות.

קכ"ז. להביט על נפש התלמיד

כשם שילד בעל דימוי חיצוני טוב וראוי צריך להיות נתון גם לעין בוחנת, כך גם על ילד בעל דימוי חיצוני שלילי, יש להביט בעין חיובית ולהשתדל לראות את הטוב הטמון בו.

ילד עשוי להיות עקשן, מפגין חוסר חשק ללימודיו ובעל אופי מרדני. תכונות אלו עלולות לעורר תסכול בקרב המחנך או ההורה, אולם תפקידם ושליחותם של המחנכים היא - להתאמץ ולגעת בנקודה הפנימית הטמונה בילד שבה גם הוא חפץ בהצלחה ובהתקדמות חיובית, ולהביא רגש פנימי זה לידי ביטוי גם כלפי חוץ.

קכ"ח. אחריות המחנך בזיהוי קושי אצל תלמיד

ישנם ילדים בעלי שמחת חיים טבעית. הם תוססים, מדברים, צוחקים, ונמצאים במרכז כל אירוע חברתי. תכונה זו הינה מבורכת אצל ילדים ומבוגרים כאחד, אך חשוב ששמחה טבעית זו לא תגרום למחנך שלא להבחין באתגרים איתם עלול להתמודד גם ילד שמח.

לעיתים ילד מתמודד עם אתגר וקושי משמעותי, ולמרות זאת קשה להבחין בכך עקב שמחתו הטבעית הנראית למחנכיו. אתגרים משמעותיים איתם מתקשה הילד להתמודד עלולים להוביל להתדרדרות חינוכית העשויה להתקבל בהפתעה רבה. על המחנך מוטלת האחריות לפקוח עיניו ולזהותם מבעוד מועד.

קכ"ט. חינוך בגיל הרך - יסוד לבניין חינוך אמיתי

הגיל הרך ושנות החינוך הראשונות הינן חשובות מאוד בעיצוב חינוכם של הילדים. שנים אלה עשויות לעצב את דמותו והשקפתו של הילד לכל משך ימי חייו.

הבנה לא נכונה של משמעות והחדרת יסודות חינוכיים בגיל הרך, עלולה להיות לרועץ לתקוות ההורים להשריש בילדיהם חינוך אמיתי. שנות הגיל הרך הן יסוד חשוב לבניית חינוך איכותי ופנימי.

ק"ל. חשיבות החינוך בגיל הרך

בכל תחום, תמיד עדיפה מניעת הבעיה עוד בטרם התעוררה, מטיפול בבעיה לאחר שזאת צפה ועלתה לפני השטח. כך גם בחינוך, החדרת חינוך נכון בגיל הרך הינה חשובה מאוד, כיוון שחינוך זה מהווה מניעה מוקדמת של אתגרים העלולים לצוץ בגיל מאוחר יותר.

לכן על המחנכים וההורים להשקיע במיוחד בשנות החינוך הראשונות, כאשר הילדים עודם צעירים, כי בכך יכולים הם למנוע מהילד, ומהם עצמם, אתגרים חינוכיים בשנים הבאות.

קל"א. תחילתו של חינוך אמיתי

מקובל לחשוב שחינוך ילדים רכים מתחיל מעת כניסתם לגן, או בביתם עוד קודם לכן. אולם חינוך אמיתי מתחיל עוד בהיות הילד עובר במעי אמו. ולאורח חייה, מעשיה ומחשבותיה של האם, תהיה השפעה על נפש התינוק וחינוכו.

מחקרים רבים מעידים כי עוברים שומעים ומרגישים כבר בבטן אמם, ולשלוות נפשה של האם ישנה השפעה על רוגע התינוק. על ההורים להפנים שכך גם בנוגע לחינוך, מעשיהם דיבורם והתנהגותם יכולים להשפיע על חינוכו של ילדם.

קל"ב. ספיגת ערכי חינוך מתחילה מן היום הראשון

חשוב לזכור כי חינוך ולימוד הם שני תחומים שונים לחלוטין. לימוד הוא הקניית ידע. חינוך הוא עיצוב דמות והלך הנפש. אין טעם לנסות ללמד את הילדים בטרם גדלו מספיק כדי להבין, אך לחינוך אין גיל מוקדם מדי, להיפך, טובה היא ההקדמה וחבל על כל יום שאבד.

כשם שאופיו של הילד מושפע מן החום והאהבה אותם הוא מקבל בהיותו תינוק, וכשם שביטחונו העצמי נבנה מיחסם של ההורים אליו בקטנותו, כך גם בנוגע לחינוך ערכי, מיומו הראשון סופג הילד הקטן מן האווירה והערכים החינוכיים השוררים בבית, והם בונים את נפשו ועולמו.

קל"ג. לכל אמירה ישנה השפעה

כל הורה ומחנך יודע כי לכל אמירה של המחנך עלולה להיות השפעה מכרעת, ומשום כך עליהם להיות מחושבים בצעדיהם חזירים בדיבורם אל הילדים.

הדבר נכון במשנה תוקף בזמן הגיל הרך. אמירה שבעיני המחנך היא כבדרך אגב, עשויה להיתפס אצל הילד כאמירה מכוונת וחשובה ולהיות בעלת השפעה מרחיקת לכת. בגיל זה צריכים המחנכים לדקדק בדבריהם במיוחד, ולזכור כי כל אמירה יכולה לבנות בסיס לחינוך איתן או לסתור אותו.



לזכרון עולם בהיכל השם

פרויקט מיוחד זה

מוקדש לזכרו ולעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ג אי"א נחמד ונעים

הרב חנניה יום טוב ליפא וועכטר זצ"ל

רב ואב"ד בעיר טורונטו רבתי, קנדה

עסק בחינוך ילדי ישראל ובהרבצת התורה והיהדות לשם שמים מתוך גאון יהודי אמתי ללא מורא ופחד, מתוך אהבת אמת, כבוד והערכה לכל יהודי באשר הוא!

נפטר בשיבה טובה ביום ט"ז לחודש אדר ה'תש"נ

ולעילוי נשמת

הרבנית הצדקנית מרת **זעלדא ראכל** וועכטר ע"ה

אשת חיל עטרת בעלה

עמדה לימין בעלה בשליחותו ועבודת הקודש

במסירות ובאהבה אין קץ!

נפטרה בשיבה טובה ביום י"ג לחודש סיון ה'תשס"ח

ת.נ.צ.ב.ה.



לזכרון עולם בהיכל השם

פרויקט מיוחד זה

מוקדש לזכרו של חמי היקר ואהוב

ר' אברהם צבי בן ר' שלמה יהודה ז"ל

איש חסד אשר עסק בצרכי ציבור באמונה לשם שמים. קיבל כל אדם בסבר פנים יפות ותמיד עזר ביד
נדיבה ובלב רחב.

ת.נ.צ.ב.ה.

בכבוד ובאהבה

משפחת ג'ורג' האפסטטר



לזכרון עולם בהיכל השם

לעילוי נשמת

ר' ירחמיאל מרדכי ב"ר חיים הייטנער ע"ה

ורעיתו פריידא חיה ביילא בת ר' יצחק צבי ע"ה

ר' יוסף יום טוב ב"ר אשר אנשיל פישמאן ע"ה

ורעיתו רבקה בת ר' מאיר זאב ע"ה

ת.נ.צ.ב.ה.

נדבת ר' בן ציון הייטנער ורעיתו מרים בריינא שיחיו

לע"נ הוריהם היקרים



לזכרון עולם בהיכל השם

פרויקט מיוחד זה נכתב ונתרם

לזכות

ידידנו, הנגיד היקר, הנכבד והנערץ, רודף צדקה וחסד תמיד כל הימים, עוסק בלהט ובמסירות נפש בהפצת התורה והחסידות כרצונם הקדוש של רבותנו נשיאנו ברחבי תבל.

הרה"ח

הרב יוסף משה זאיאנץ וב"ב שיחיו

ס. פאולו, ברזיל



לזכרון עולם בהיכל השם

פרויקט מיוחד זה

**מוקדש לזכרם הטהור ושמם הטוב של הורינו חקנינו היקרים ואהובים
מוהר"ר אלימלך גבריאלי ורעיתו מרת הינדא ז"ל טרעס**

גבורי כח אשר בגבורה נתעלו מעל תקופתם ובני דורם בהיות אמריקה שממה רוחנית.
גבהו כנשר לצורך השעה וכובד האחריות, בכדי לרומם כבודה של תורה ולשאת בעול למען הצלת
אחב"י הנתונים בצרה.

חסד וטוב הרבו בהצנע לכת ובמסירות נפש נפלאה.
שלשלת הוד קדומים לטהרה ולקדושה,
בהמשכת אורח חייהם נציב להם נר זכרון

ת.נ.צ.ב.ה.

המצניחים שמם בחדרת כבוד

משפחת טרעס



לזכרון עולם בהיכל השם

לעילוי נשמת

ר' בנימין בן חיים יוחנן ע"ה

מרת אסתר דבורה בת יצחק נחמן ע"ה

ת.נ.צ.ב.ה.

נדבת ר' חיים ושרה שיחיו פורערר

לע"נ הוריהם היקרים



לזכרון עולם בהיכל השם

לזכות ולעילוי נשמת

השליח היקר והמיוחד - נשמה קדושה וטהורה

ברוך שניאור זלמן ע"ה

בן יבלחט"א הרב ר' **אברהם אליהו** והרבנית **אסתר גאלדע** שיחיו לאויוש"ט

שלוחא דרבנן ורב קהילה בעיר רבתי מרקאהם, טורונטו, קנדה

נולד ביום הבהיר - ב' אייר ה'תשס"ג

נסתלק שלשה ימים קודם יום הולדתו ה-15, ל' ניסן, אדר"ח אייר ה'תשע"ח

ת.נ.צ.ב.ה.



לזכרון עולם בהיכל השם

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' אברהם חיים ישראל ע"ה בן ר' יוסף ע"ה

נלב"ע ח"י אדר שני ה'תשע"ו

חוגתו הרבנית רעכיל ע"ה בת ר' עזריאל איכל ע"ה

נלב"ע ב' ניסן ה'תשע"ה

ראפפורט

טורונטו, קנדה

אנשי חסד אשר פזרו הונם לצדקה, וגם עסקו בצרכי ציבור באמונה ולשם שמים. הן לצרכי הקהילה בטורונטו והן למען אחינו בני ישראל בארץ הקודש בכלל ובעיר הקודש צפת במיוחד. קיבלו כל אדם בסבר פנים יפות ותמיד עזרו ביד נדיבה ובלב רחב.

ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח בחדרת קודש – משפחת ראפפורט המורחבת



Sponsored By:



DELMAR
EST. JEWELLERS 1978

Delmar/First Canadian Diamond Cutting Works
4058 Jean Talon West. Montreal QC.
H4P-1V5. Canada
Tel: (514) 875-4800



שלמי תודה

שלמי תודה אביע בזה לעסקנים הדגולים, יקרים וגם נערצים, מגדולי העוסקים בצרכי ציבור באמת ובאמונה, ומעמודי התווך של הקהילה בעיר טורונטו - קנדה

הרב ר' שמואל חיים שי' בן עסקא ריידל

הרב ר' ישראל שי' בן רבקה מילר

על העזרה הנפלאה במסירות נפש כפשוטו, בסבר פנים יפות בכל עת ובכל שעה!

תבורכו מפי עליון עד בלי די ממש. בשפע רב בגשמיות, ובמלוא חופניים נחת יהודי תורני מכל יוצח"ל עד ביאת משיח בקרוב בימינו.

מוטל וזכטר, עורך הספר



שלמי תודה

לידידינו היקרים ואהובים

רבנים וארגונים:

אדלר – הרה"ג ר' יאיר וב"ב שליט"א. טורונטו, קנדה

אוקס – הרה"ג ר' מרדכי והרה"ג ר' קלמן וב"ב שליט"א. טורונטו, קנדה

הירשמן – הרה"ג ר' יעקב וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

לאווי – הרה"ג ר' משה מרדכי וב"ב שליט"א. טורונטו, קנדה

ליפסקער – הרב ר' בן ציון וב"ב שיחיו. קרן מרומים. רוסיה

מוללער – הרה"ג ר' ישראל יואל וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

פלוטקין – הרב ר' אברהם וב"ב שליט"א. טורונטו, קנדה

פעלדר – הרה"ג ר' יעקב וב"ב שליט"א. טורונטו, קנדה

קורובקין – הרה"ג ר' דניאל וב"ב שליט"א. טורונטו, קנדה

שוחט – הרה"ג ר' דוד וב"ב שליט"א. טורונטו, קנדה

ידידים:

אהרונוב - ר' מענדל וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

אימנבערג – ר' יעקב וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

בוחבוט – ר' שלמה וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

בינט – ר' שמעון וב"ב שיחיו. מונטריאול, קנדה

בינשטאק – ר' אלי וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

ביסטריצער – ר' ג'עק וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

בלומבערג – ר' מארטין וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

בלימן – ר' אברהם וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

בלימן – ר' אהרון וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

בלימן – ר' נתן וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

בערקאוויטש – ר' בן-ציון וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

בראכפעלד – ר' העניך וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

ברוין - ר' מנחם וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

גאנזבורג – הרב יוסף שמחה וב"ב שליט"א. טורונטו, קנדה

גונזבורג – ר' יצחק וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

גנייביש – ר' יצחק וב"ב שיחיו. מונטריאול, קנדה

גרובנער - ר' אהרון וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

גרוס – ר' יודל וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

גרוס – ר' שמואל וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

גרוס – ר' שמשון וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

גריןוואלד – ר' שלום חיים וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

דוהני – ר' משה וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

דייטש – ר' מוטל וב"ב שיחיו. ניו הייבן, ארצה"ב.

האסענפלד – ר' מנחם וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

הווער – ר' שמואל וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

הופשטער – ר' ג'ורג וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

הופשטער – ר' תום וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

הייטנער – ר' בן ציון וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

הייטנער – ר' ירחמיאל וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

העלר – ר' אברהם וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

העלר – ר' פייבל וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

הרצוג – ר' יעקב וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

וואלפיש – ר' יצחק (איירע) וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

וויינשטאק – ר' גרשון וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

ווייס – ר' שמואל וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

ווכטר – ר' מרדכי וב"ב שיחיו. ברוקלין נ.י.

וועלמאן – ר' אברהם וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

וועלמאן – ר' רמי וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

ווערנר – ר' בנימין וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

ווערנר – ר' שמעון וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

זולטי – האחים ר' דוד ור' שלמה וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

זיאניץ – ר' יוסף אברהם וב"ב שיחיו. ברזיל

זייפמן – ר' לארי וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

זלוטניק – ר' בובו וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

זויבער – ר' שמואל וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

זעננבוים – ר' מנדל וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

זעננבוים – ר' מקס וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

זרעס – ר' צבי וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

זינבסקי – ר' איתמר וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

זינבסקי – ר' יוסף וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

זינבסקי – ר' ישראל וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

זיקובס – ר' פאול וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

זיקובאוויק – מרת גיטה תחי'. טורונטו, קנדה

זיקובאוויק – ר' נועם וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

זיקובאוויק – ר' עזרא וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

זיקובאוויק – ר' עקיבא וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

זאווענטאל – ר' קלמן וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

זעמעל – ר' שמואל וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

זמארדער – ר' הערשל וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

מארדער – ר' שלמה וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

מוסקוף – ר' בערני וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

מורקער – ר' ברוך וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

מילר – ר' איזי וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

מייעראוויטש – ר' יוסף וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

מייעראוויטש – ר' ישראל מאיר וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

סיגלר – ר' בנימין וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

סיגלר – ר' מרדכי יוסף וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

סיגלר – ר' משה וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

סידנפעלד – ד"ר אלן וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

סידנפעלד – ר' דוב וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

סידנפעלד – ר' מוטי וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

עברט – ר' יצחק וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

עמר – ר' יעקב ור' מנדל וב"ב שיחיו. צרפת – אה"ק

פארער – ר' חיים וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

פרידבערג – ר' אברהם וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

פרידבערג – ר' דוב וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

פרידמאן – ר' בן ציון וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

פרידמאן – ר' יונטי וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

פרנקל - ר' יהושע וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

צימערמאן - ר' אלי וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

צימערמאן - ר' דוד וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

קאהן - ר' תום וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

קאפאלוביץ - ר' מנדל וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

קאפאלוביץ - מרת דבורה וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

קאזינובסקי - ר' אלי וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

קוניג - ר' אלי וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

קליין - ר' ארי וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

קפלן - ר' יעקב וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

ראבינוביץ - ר' שאול וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

ראזנבלום - ר' אנשיל וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

ראפפורט - ר' יוסף וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

רובנער - ר' משה וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

רוטשילד - ר' לעני וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

ריידעל - ר' שמואל חיים וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

רייכמן - ר' בערל וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

רייכמן - ר' דוד וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

רייכמן - הרב ר' חזקי וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

רייכמן – ר' ישכר דוב וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

ריינער – ר' משה דוד וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

רעכניץ – ר' שלמה וב"ב שיחיו. קאליפורניה, ארצה"ב

שמורס – ר' שמעון וב"ב שיחיו. טורונטו, קנדה

ידיד הרוצה בעילום שמו. טורונטו, קנדה

ידיד הרוצה בעילום שמו. ברוקלין. נ.י.

Costco

Winners

KPMG

Walmart

Azrieli Foundation

**תבורכו מפי עליון עד בלי די ממש. בשפע רב בגשמיות,
ובמלוא חופניים נחת יהודי תורני מכל יוצח"ל עד ביאת
משיח בקרוב בימינו.**